

WESTERN ROMAN
LASO

cijena 480 d broj 754

VPA

Roe
Richmond

PUCNJI NAD ARIZONOM

VPA

Roe Richmond

PUCNJI NAD ARIZONOM

VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček
Izdavač: NISPRO VJESNIK (predsjednik Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak) – OOUR
Informativno-revijalna izdanja (direktor Božidar Radman)
Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/526-099, 515-555, 519-555 i 333-333
Telex: 21 121 YU VSK
Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.), Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac (pomoćnik gl. i odg. urednika) Tisak: NISPRO
•Vjesnik•, OOUR Novinska rotacija i OOUR TM

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić

Roe Richmond: **Pucnji nad Arizonom**
Naslov originala: Mojave Guns
Copyright: VPA
Recenzija: Branko Kosec
Prijevod: Jadranka Ivčić
Laso broj 754 izlazi 25. 3. 1988.
u nakladi od 60.000 primjeraka

I

Stotinjak kilometara zapadno od željezničke postaje, Montrill uzme dalekozor u ruke i stane pažljivo promatrati put pred sobom ne bi li ugledao odred koji im je trebao doći ususret na pola puta do tvrđave Burnside. Marš je bio spor i naporan, osobito kad se uzmu u obzir troje teško natovarenih kola, nedovoljan broj pratilaca i neprijateljske oči svuda uokolo. Imao je dva narednika i osamnaest vojnika s kojima je trebalo osigurati prijevoz tereta, ne bi li se promijenio način vođenja rata s Indijancima u Arizoni. Uza sve to štitili su i kćerku majora Thurstona koja je pošla s njima.

Istina, bili su sve to odabrani vojnici, ali nije ih bilo dovoljno za provjeren im zadatak. Major im nije mogao dati više vojnika, makar bila u pitanju njegova vlastita kći i dragocjen tovar oružja i municije. Montrill se škrto nasmije, sjetivši se djevojke. Do bijesa, zašto nije ostala na Istoku, kamo i pripada. Možda je došla u ovo granično područje radi Herrolda za koga je u Burnsideu pokazivala veliko zanimanje.

Montrill se osvrne. Seaver je

jahao iza njega. Zašto ih Indijanci nisu već napali? Duž cijele pustinje Mojave vidali su indijanski dim i osjećali na sebi indijanske poglede.

Vitka plavokosa djevojka sjedila je u prvim kolima i gotovo veselo mahnula poručniku Montrillu. On joj kratko uzvрати pozdrav i nastavi pogledom pretraživati suncem obasjan krajolik, načičkan kaktusima i jukom. Tu i tamo uzdizala se kakva stijena ili otvarao uzak kanjon, što je razbijalo jednoličnost pustinje.

Iako nije odobravao Tessino očijukanje, morao se diviti njejoj hrabrosti. Unatoč vrućini, neudobnoj vožnji i opasnosti, zadržala je vedar duh, jamačno zahvaljujući vojničkom odgoju. Ipak mu je smetala njena nazočnost i najradije bi da je ostala u New Yorku.

— Puštaju nas da se znojimo i mučimo. Prokleti crvenokošci — progunda Tex Dallas otegnutim teksaškim narječjem.

— Da, tako je, Tex. Dobro će biti ako pričekaju dok se ne pojavi naš odred. Nikada na bojištu nije mario za čino ve i zbog toga su se učenici West Pointa,

kao na primjer Herrold, žestoko bunili. Ipak, to nije umanjivalo autoritet Montrilla ni poštovanje koje su potčinjeni gajili prema njemu. Ljudi su veoma voljeli Montyja i pošli bi za njega u vatru i vodu, kako je znao reći Seaver.

— Da znaju što je u kolima, ne bi oklijevali — reče Tex Dallas, nasmije se i pljune duhan.

Montrill se nasmiješi sjetivši se naredbe majora Thurstona: »Borit ćete se do posljednjeg čovjeka, a ako bude potrebno, ne bude drugog izlaza, zapalite kola.« Kad se uz ovakvu naredbu doda još i majorova kći, zadatak ne može biti ljepši. Godine 1873. Winchester je patentirao novu automatsku pušku koja je nadmašila svako drugo oružje dotad u upotrebi. Vojska je uzela nekoliko pušaka na probu, a zapovjednici tvrđava na Zapadu tražili su sve više takvog oružja. Da ironija bude veća, Indijanci su često imali bolje vatreno oružje od američke konjice. Nabavljali su henrijevke, automatske puške, dok je samo mali broj novih vinčesterki dospijevao do zapadnih utvrda gdje su bile tako potrebne. Većinom su ih zapovjednici nabavljali drugim kanalima, a ne vladinim. Tako je i Thurston opskrbio svoje ljude automatskim puškama, nabavljajući ih tajnim putovima za vlastite novce. Tako se barem pričalo u tvrđavi Burnside.

Sada, 1875. godine, dvije godine poslije pojave tih pušaka na tržištu, neki dalekovidni vladin službenik u Washingtonu napokon je odriješio kesu i tvrđava Burnside je dobila pošiljku dragocjena oružja dovoljnu za dvije čete.

Vladini bi ljudi jamačno ču-

pali sebi kosu s glave da znaju kako njihova dragocjena pošiljka putuje kroz apaški teritorij u pratnji dvadesetak ljudi. Istina, starac im je dao najbolje što je mogao. Tu je Montrill, uz njega Dunleavy i Seaver predstavlja ju okosnicu svake borbene snage, a pridruženi su im i odabrani veterani poput Charleya Cratera, Texa Dallasa, Emmetta, Flinta, Hendreeja, Dillona, Fennella i Silka Slocuma, sve žilavi i okušani borci, mudri i hrabri vojnici.

Rick Montrill je bio čovjek izuzetne visine, dugačkih snažnih udova, širokih ramena, uskih bokova i struka. Sjajna smeđa kosa, protkana zlatnim pramenovima izbljedjelima od sunca, stvarala je zanimljivu cjelinu sa sivim očima i brončanim licem s malko izbočenim jagodičnim kostima. Na sebi je imao košulju kratkih rukava i prašnjave sive hlače. Premda se u Burnsideu pokazao kao najbolji oficir, još je bio drugi poručnik. U građanskom ratu borio se na strani poraženih i jedan je od rijetkih koji je i toliko napredovao. U rat je krenuo kao osamnaestogodišnjak. Služio je u Stuartovoj konjici i ranjen je u Sportsylvaniji dva dana poslije Stuartove pogibije. Poslije je u stravičnom pokolju u Nashvilleu zadobio još jednu ranu, dok se borio pod vodstvom Hooda. Time je za njega bio rat završen jer je poslije četrir mjeseca Lee kapitulirao.

Montrill se vratio u obiteljsku kuću na Chattahoochee izvan Atlante, ali je Sherman ondje ostavio samo zgarišta. Montrillovi su roditelji bili ubijeni, sestra se udala i napustila imanje, pa se Montrill s dvadeset i dvije godine osjećao poput starca.

Zaputio se na Zapad s mladim bratom Lanceom, te su se priključili vojsci u borbi protiv Indijanaca. Ratovanje je ionako bio jedini posao kojemu su obojica bili dorasli. Sada je Rick navršio trideset i dvije, a Lance je prije pet godina ubijen u borbi pod okolnostima koje Rick Montrill nikad neće moći zaboraviti ni sebi oprostiti. Taj lijepi mladić stradao je u dvadeset i petoj godini i to je promijenilo i uništilo cijeli svijet za Ricka Montrilla.

II

— Rick, molim te — trgne ga glas Terese Thurston iz tužnih misli, te se nestrpljivo okrene.
— Zašto ne razgovaraš sa mnom, Rick? — nagne se djevojka s kola i ljupko mu se nasmiješi.

— Večeras, Tess.

— Razočarao si me, poručniče — izjavi djevojka. Mislila sam da su Južnjaci razgovorljivi muškarci.

— Više nisu — odvrati on mrko. — Ili je možda od početka to bilo napuhavanje.

Teresa srdito slegne ramenima i reče:

— Pretpostavljam da je kćerka Jima Ravena još u Burnsideu? Tamna, izazovna ljepotica! Možda je ona objašnjenje za tvoju ravnodušnost.

— Nisam ravnodušan, Tess. Zabrinut sam. A sada me, molim te, ispričaj — reče Montrill, podigne šešir i odjaše naprijed.

Djevojka napokon zabaci glavu i slegne ramenima. Zašto razbijati glavu zbog tog napuhanog poručnika? Nije li Cris Herrold mnogo mladi, zgodniji i otmjeniji. Dovoljno je samo pogledati Montrilla i ustanoviti da se on mnogo ne razlikuje od

svojih vojnika. Uvijek radije boravi u njihovom društvu no u društvu oficira. Kao što i više voli tamnoputu, tajanstvenu, poludivlju Anitu Raven nego nju, Theresu Thurston, kćerku svoga pretpostavljenoga. No ako čovjek ima loš ukus, ona mu ne može pomoći.

U međuvremenu se Montrill pitao tko će voditi četu koja im dolazi ususret. Nadao se da će to biti Ashley. Samo da ne dode Crispin Herrold. Bio bi bolji čak onaj bik od Shaddocka. Starac je izvrsno poznavao svoje potčinjene i dobro ih je koristio, izuzev mladog Herrolda. Crispinov otac i stariji brat služili su u istoj postaji, a njihove »zasluge« ili bolje reći reputacija, predstavljale su Herroldu nepremostivu prepreku.

Montrill je priznavao da mladiću nije lako, mogao je suosjećati s njegovom nevoljom, ali ga nije mogao voljeti niti se s njim slagati. Istina je zapravo da Herrold nije dopuštao da ga itko voli i da mu se približi. Bio je hladan, nezavisan, veoma ponosan i sebi dovoljan, najizdvojenija osoba koju je Montrill ikada vidio. Barijeru kojom se ogradio od svojih drugova spuštao je samo donekle u dodiru s pripadnicima suprotnog spola, samo s djevojkama poput Tess Thurston i Anite Raven.

Da je smješten negdje drugdje, daleko izvan sjene svoga oca i brata, možda bi bio ugodan i normalan mladi čovjek i izvrstan oficir. Momak je nadaren i hrabar, brzo razmišlja, dobar je vođa. Dovoljno je bio pаметan da nauči sve što treba znati dobar vojnik i da se prilagodi svakoj sredini, izuzev one u Burnsideu. Zar ga vojska nije

mogla poslati u neku drugu tvrđavu?

Snažan topot konja trgne Montrilla iz razmišljanja. Fennell je dojahao s desnog krila.

— Čini se da nas pomalo zatvaraju, gospodine — reče zadihano. — Seaver misli da se pripremaju za napad prije zalaska sunca.

— Reci Seaveru da se približi. Morat ćemo biti svi na okupu. Jedino tako moći ćemo ih zadržati dok ne dođe pomoć.

Fennell kimne, salutira i krene prema sjeveru.

— Tex — obrati se Montrill Dallasu — prenesi moju naredbu i Dunleavyju. Neka požuri!

Dallas okrene konja i pojuri prema jugu.

Montrill daje znak stražnjem čuvaru Crateru da malo zatvori krug, a zatim uzme dvogled i zagleda se pažljivo naokolo. Apaša nije bilo na vidiku, a sa sjevera su se uzdizali samo tanki kolutovi dima. Da je Jim Raven ovdje, jamačno bi pogodio što poručuju.

Na zapadu se nije vidjelo ništa što bi nagovijestilo dolazak čete. A ona je morala biti tu do podneva. Ashley ne bi zakasnio, ni Shaddock. Jamačno patrolu predvodi neopuzdani Herrold. Možda je negdje ugledao kakvog zalutalog crvenokošca. Ponaša se kao da je odabrana osoba sa zadatkom da ubije svakog Indijanca. Svojom neustrašivošću i brzopletošću nimalo neće pridonijeti taktičkom djelovanju operativne jedinice.

Vjerojatno je to Herrold. Sâm je zatražio taj zadatak. Zapravo je htio biti na Montrillovu mjestu jer je želio sudjelovati u svakoj akciji koja će mu pružiti priliku da se bori. Jedino tako iz-

briseć će posljedice tragičnih grešaka što su ih počinili njegov otac i brat. Nije čudo što se ponašao poput opsjednutog čovjeka, obuzetog ludošću.

Približavajući se dolini Cherokee, prošli su kraj malih rančeva koji su bili napušteni i spaljeni. Teresa Thurston je shvatila da se situacija ovdje izmijenila za njene odsutnosti. Apaši se nisu šalili i zemlja je bila u ratu. Počela je shvaćati napetost koju su pokazivali Montrill i njegovi ljudi.

Sunce je zapadalo za Osages, a sjene su postajale sve duže. Montrill daje znak da stanu. Ako Indijanci napadnu, bit će to prije noći, zato je Montrill tražio pogodan obrambeni položaj. Osamljeno strmo brdo pojavilo se na sjeveru, kraj puta, a ispod goleme izbočine bilo je skrovito ulegnuće, dovoljno veliko za kola, mazge i konje, uz to dobro zaštićeno žbunjem i stablima. To je mjesto Montrill zamijetio već prije kao najbolji zaklon koji postoji kilometrima duž ove ceste.

Teresa Thurston skoči s kola i potrči k Montrillu koji je vlažnom tkaninom brisao sapi svojga pastuha.

— Što se događa, Rick? Kako to da su Apaši tako smioni? Prije su oklijevali otvoreno napasti vojni odred.

— Situacija se promijenila — odvrati on mrko. — Pridružili su im se Chircahuasi s mladim poglavicom Hatcheseom koji je privukao mladiće svih drugih plemena. On je rođeni vođa, poput Cochisea i Geronima, ali još bezobzirniji i neustrašiviji, pravi strateg. Tvoj otac kaže da bi Hatchese bio veliki zapovjednik u konjici.

Teresa mu pride sasvim blizu, promatrajući ga podignutih obrva. Unatoč vitkosti, imala je jake grudi i oble bokove, a oko sebe je širila izazovan ženski miris. Trenutak prije razgovarala je o vojsci i on je bio opušten. Sada se pretvorila u izazovnu ženu i on se naglo okrene.

— U brdu je spilja dovoljno velika da se u nju uvučemo — reče hladno. — Čekat ćemo mrak ili pomoć iz tvrđave.

Osjećajući kako je ponovo odbačena, ona ga zgrabi za mišićavu ruku.

— Ma što se dogodilo, želim da znaš da mi je drago što sam ponovo ovdje.

— Možda ćeš promijeniti mišljenje, Tess. Veoma brzo.

— Ne možeš me uplašiti, Montrille.

— To i ne pokušavam — reče, a glas mu je bio hladan. — Oprosti, ali moram obaviti još jedan posao.

Ona ga ošine bijesnim pogledom i udalji se visoko uzdignute glave, praćena pogledima ostalih vojnika, dok je izazovno njihala oblim kukovima. Tu bi djevojku netko morao prebaciti preko koljena i istući. Otac je nije smio nipošto dovesti ponovo u Burnside. Što se njega samoga tiče, s godinama je očvrstnuo i mogao dobro svladavati osjećaje. Nije čeznuo za nedostižnim. Dovoljno mu je bilo povremeno druženje s Anitom Raven. Ipak, više no što je želio priznati, privlačila ga je Teresa Thurston.

— Dallase, prenesi svima zapovijed — obrati se stražaru s boka izuzetno oštro. — Kola treba uvesti u zaklon i postaviti ih u obrambeni položaj. Smjesti!

Zapali cigaretu i zagleda se u cestu. Ubrzo su se svi našli na okupu. S olakšanjem je ustanovio da se i Seaverova grupa vratila neozlijeđena. Nedugo zatim već su bili u zaklonu.

Sjahali su upravo u trenutku kada su se Indijanci pojavili na goloj padini i otvorili vatru. Montrill naredi ljudima da odgovore dvostrukim plotunom, a zatim prestanu. Indijanci su potražili zaklon. Montrill zaključio da su udaljeni stotinjak metara i da se neće odlučiti za otvoreni juriš. Ponekad su istina, Apaši popuštali pred tim samoubilačkim nagonom, ali sve rjeđe otako se pojavio Hatchese.

Indijanci su sjahali i stali se približavati pješice. Zbog nedostatka zaklona i dobrih strijelaca kakve je imao Montrill to je bilo veoma blizu samoubilačkom izravnom jurišu na konjima. Mišićava bakrena tijela koristila su svako uleknuće i žbunda se zaštite. Montrill izda nalog da se puca po želji.

Vinčesterke zapraštase popraćene urlicima Indijanaca. Na padini je zavládala prava pometnja, osobito kad su se Indijanci, obuzeti panikom, stali povlačiti.

Ispružena iza kola, Teresa Thurston je čula zaglušnu grmljavinu pušaka i krikove Indijanaca. Sklopljenih očiju ležala je mirno neko vrijeme, pritiskujući ruke na uši. Kad je napokon otvorila oči, usmjerila je pogled na Ricka Montrilla koji je klečao. Njegovo snažno mišićavo tijelo, napeto kao u pantere koja se sprema na skok, ulijevalo joj je povjerenje i smirivalo ju je.

Pucnjava je jenjavala i naposljetku posve prestala, a miris baruta ispuni joj nozdrve. Od

vojnika nitko nije bio ranjen, a još manje uplašen. Nemarno su pričali, pušili i zbijali šale kao da se ništa nije dogodilo.

Samo je Montrill bio ozbiljan i zamišljen, opterećen odgovornošću za ljude. Privučen snagom djevojčinog pogleda, okrene se i zagleda u nju, odsutno provlačeći prstima kroz dugačku kosu.

— Jesi li dobro, Tess? Ničega se ne moraš plašiti. Nikada neće prodrijeti ovamo. Dobro smo zaklonjeni.

— Ali kako ćemo izaći, Rick?

— U tome jest teškoća — prizna on. — Pretpostavljam da će to riješiti pojačanje iz Burnsidea. Ono će nam skinuti Apaše s vrata.

— Ima ih na stotine — uzvikne ona.

— Pedesetak, a sada još manje.

Napokon je crvena sunčeva kugla stala zalaziti za vrhove Osagea, obojivši nebo svim prijelivima ružičastog i ljubičastog. Tada su Indijanci krenuli u novi napad. No nedugo zatim spasilački odred pojavio se Apašima iza leđa. Juriš konjice u modrim uniformama, zvuk ratne trube i žestoka pucnjava uz bljeskanje sablji dočekani su uzvicima dobrodošlice među opkoljenim vojnicima.

Još prije no što je mogao razaznati bilo kojeg jahača, Montrill je znao da ih predvodi Herrold. Na padini je zavladao pravi užas. Vojnici su napadali nemilice, miješajući se s crvenim polunagim Indijancima, ubijajući mnoge, dok su ostali bježali. Poput nezaustavljive bujice vojska je napredovala, a padina je odzvanjala od grmljavine oružja i topota konja. Prizor od kakvoga se diže kosa na glavi.

Istina, Harroldu je svojstveno priređivanje ovakvih predstava, ali ga je teško bilo osuditi sada kada se pokazao tako djelotvoran.

Montrill osjeti žensku ruku na svom ramenu. Tess Thurston ga je promatrala širom rastvorenih očiju iz kojih je zračila opčinjenost.

— Zar nije ovo nevjerojatno?

— krikne djevojka. — Nikad nisam vidjela ništa slično! To je Chris Herrold, zar ne?

Zaista je bio to Crispin Herrold. Neobično naočit tamnokišni muškarac na krasnom konju polagano se spuštao niz padinu. Iza njega ostali su samo mrtvi i ranjeni Apaši. Zajedno s njim jahali su narednik Kirk, desetari McCord i Shiller, pa Thackston, Vermilya, Detwiler, Canterbury, Ginter, Ullrich i ostali odabrani ratni veterani.

— Žao nam je što smo zakasnili, Montrille. Nismo mogli izbjeći da se ne zaustavimo na putu — reče Herrold, a u njegovom dubokom muževnom glasu osjeti se prizvuk ironije. — Sada ćemo poći za Apašima.

— Nećemo ih goniti — reče Montrill i izađe iz zaklona s puškom u rukama.

Herrold zastane i izvisoka pogleda muškarca što je stajao pred njim.

— Ja zapovijedam svojom četom! — reče.

— Istina. Ali ja sam zadužen za karavanu kola — reče Montrill mirnim i hladnim glasom.

— Zaboravljate, gospodine, da sam po rangu iznad vas — prezrivo će Herrold.

Montrill je šutio, dopustivši da riječi koje su bile nedolične za jednog oficira i zvučale u najmanju ruku djetinjasto ostanu bez odgovora. Svaki od pri-

sutnih vojnika je dobro znao da je Montrill sa svega dvadeset i jednom godinom imenovan kapetanom u južnjačkoj vojsci, a sada je već osam godina u službi na jugozapadnoj granici, dok je Herrold tek prije dvije godine izašao iz West Pointa.

— Istina — izusti napokon Montrill mirno. — Ali ne na ovom zadatku. Naš je glavni cilj da kola dovedemo u Burnside.

— Meni je naloženo da napadnem neprijatelja kad god je to moguće — bio je uporan Herrold.

— Nećete ih uhvatiti noću koja se već spušta — nastavi Montrill blago. — A imate dosta i ranjenika. Moramo se za njih pobrinuti. Dogle pogledajte ima li u blizini Indijanaca s kojima bi se moglo razgovarati. Večeraćemo ovdje, a nakon izlaska mjeseca nastaviti put.

Herrold nije krio bijes. Htio se pobuniti ali je bio svjestan toga da bi to bilo beskorisno. Učtivo se naklonio Tessi Thurston, a zatim odabere vojnike koji će poći s njim.

Sunce je zašlo, ali je nebo još bilo purpurno. Rane vojnika nisu bile ozbiljne. Ginter je bio samo okržnut kopljem, McCordova glava također, a Thackston je bio ranjen u kuk. Montrill pomisli kako je Crispin Herrold ponovo bio sretan, nevjerojatno sretan. Njegov je juriš prošao bez većih ozljeda i gubitaka, premda je izvirgao ljude životnoj opasnosti.

Stari Seaver je previjao rane i neprekidno gundao.

— Prokleti pasji sin i njegov čin — govorio je. — On smije reći nešto čovjeku koji je prije jedanaest godina bio kapetan Jeba Stuarta. On je tada još bio u pelenama.

III

Idućega poslijepodneva Teresa Thurston je prepoznala u daljini visoravan na kojoj je ležala tvrđava Burnside na sjeveru doline Cherokee. Iza nje se protezala pustinja Mojave s veoma oskudnom vegetacijom. Na zapadu i sjeveru nalazile su se visoke planine Osage, masiv pun divljači, na padinama kojega su živjeli Indijanci. Na jednom od obronaka, zaštićen drvećem, bio je smješten glavni logor poglavice Hatchesea. No to se sa sigurnošću nije moglo tvrditi.

Umorna od putovanja i iscrpljena događajima i nesmiljenom vrućinom, Tess Thurston se držala hrabro, osobito kada je bila opkoljena muškarcima. Prošle je noći izgubila negdje s Crisom Herroldom, još jednom privučena njegovom neobičnom ljepotom. Vojnici ga nisu voljeli. Bio je previše profinjen i osjetljiv, suviše aristokratski odgojen za njihovu sredinu.

S čežnjom se sjetila sinoćnje šetnje po mjesecini s vitkim i ponositim Herroldom, dok je iz logora dopirao mekani bariton mladoga Canteya koji je pjevao ljubavnu pjesmu. Cris ju je zagrlio i poljubio i nju je obuzeo val ushićenja. Ipak je Crispin Herrold bio težak čovjek. U dubini njegove svijesti nešto je vrebalo, tako da se nikad nije mogao opustiti. U današnjem maršu pokazao je nemir, nestrpljivost, ali i izdržljivost. Smetalo ga je sporo tandrkanje kola s teretom i neaktivnost na koju je bio prisiljen. Napetost i nestrpljivost nisu jamčili dug život u ovom ratu s Indijancima. Nešto će pući ako se Cris Herrold ne promijeni. Onaj jučerašnji smioni juriš na Apaše

oduševio ju je, ali je poslije shvatila kakvu je grešku zapravo načinio. Mogao je otjerati Apaše s mnogo manje izlaganja opasnosti. Onako kako bi to uradio Montrill. Manje slikovito, doduše, ali mnogo sigurnije.

Toga poslijepodneva ugledali su indijanske vatre na sjeveru Cathedral Rocksa i Herrold je nagovorio Montrilla da ga pošalje u izvidnicu s malom grupom vojnika. Montrill je nerado to učinio, gotovo ga je odbio, no Herrold je ponovio svoju molbu naglašavajući da mu je major Thurston dao nalog da što više stupa u dodir s neprijateljem. Imajući na umu blizinu tvrđave, Montrill je popustio, s time što je u izvidnicu uključio i Seavera i Dunleavyja, koji će jačano umjeti obuzdati Herroldovu naglu prirodu.

Našavši se odvojen od karavane i Montrillovog blagog ali neumitnog autoriteta, Herrold se osjetio slobodnim i gotovo sretnim. Dobro je znao zašto su Dunleavy i Seaver određeni za izvidnicu, ali ga to nije smetalo. Obični vojnici moraju slušati zapovijedi svoga pretpostavljenoga ma što o njemu mislili.

Predvodeći malu kolonu jahača, Herrold se nije osvrtao. Jahao je visok, uspravan i otmjen na krasnom vrancu, nimalo se ne uzrujavajući zbog prezrivyh pogleda iza svojih leđa. Između ostaloga, zvali su ga i mesarom, iako nije nimalo nalikovao na mesara. Bio je izuzetno zgodan, samo je djelovao oholo i hladno. Crte lica bijahu mu pravilne, kao isklesane u mramoru, a tamne oči gledale su zagonetno.

Čak nakon dva dana napor-noga jahanja djelovao je uredno, a kosa mu je blistala na po-

slijepodnevnom suncu kao da ju je netom oprao. Ispod oholog držanja krila se neobična mješavina osjećajnosti i snage, stidljivosti i ponosa, blagosti i strastvenosti. Malo je ljudi bilo svjesno njegovih osobina. On se rijetko otvarao, osim pred ženama. Samo je njima pokatkad omogućavao pogled na blagu i složenu prirodu svoje ličnosti.

Osvrnuvši se u sedlu, uhvati hladan pogled dvojice veterana, Seavera i Dunleavyja. Znao je da bi ga najradije vidjeli mrtvoga i sklapiranoga. Krivili su ga za svakog čovjeka koji je poginuo pod zapovjedništvom njegovog oca i brata, zajedno, kao i za one koje je sâm izgubio. Ali je odlučio ne dopustiti tim glupim budalama da budu svjedoci njegovog sloma. Nadživjet će on sve njih! Mora!

Iza njegovih leđa Dunleavy okrene crveno punašno lice prema drugom naredniku.

– Dječak će nas odvesti pravo u ruke Apašima. Stradat ćemo, Seav.

– Svakako, a što si očekivao, Dunny? – odvrati suhonjav muškarac blijedoplavih očiju razvukavši usne u osmijeh. – On je Herrold, zar ne? Na ovaj ili onaj način takvi su uvijek uzrokovali samo nesreće u našoj vojsci.

– Što se dogodilo njegovom bratu Derricku moglo bi snaći njega jednoga dana.

– On se toliko trudi da nastrada da to neće biti slučajno – primijeti Seaver. – Ovaj će momak sam sebi napisati nadgrobni natpis.

– Ali i nama – doda Dunleavy suho. – Misliš li da zna za brata Dirka?

– Ono što ne zna, može lako naslutiti.

– To ga nimalo ne plaši.

Seaver zatrese sijedom glavom i reče:

– Jedno moramo priznati tome dječaku: hrabar je, Dunny.

Iza njih je Cantey pjevao „Moja draga Celementina“, a Detwiler i Flynn su ga pratili, dok su se Kazmaier i Toneff smijali i veselo uzvikivali. Herrold se okrene u sedlu.

– Tiho, vi tamo! Narednici bi se morali ponašati kako to dolikuje njihovom činu. Ispravite šešire i uspravite se u sedlu poput pravih predstavnika konjice! – vikne oštro. Sjeverno od Cathedral Rocksa ušli su u široki dugački kanjon. Herrold je znao kamo ide. To je bilo očito. Vojnici su se osjećali sve nelaгодnije. Suviše su se udaljili od karavane, a ovaj mladi ludak neće se tako lako odreći susreta s neprijateljem. I jučer su zakašnili iz istog razloga. Herrold je ušao u trag Hatcheseovim izviđačima. Dok se bavio njima, vojnici koji su pratili kola mogli su nastradati, majorova kći također.

Seaver zadržće pomislivši što bi se dogodilo da su nove vinčesterke i municija dospjele u ruke Apaša. Oni bi napali Burnside, poubijali svu vojsku, a zatim opustošili Arizonu.

Seaver se približi k poručniku.

– S dužnim poštovanjem, gospodine, trebalo bi da se vratimo.

– Svaka grupa Indijanaca na koju naletimo mogla bi nas odvesti do Hatchesea – odvрати Herrold kruto.

– Ali ne u ovoj dolini, gospodine.

– Ja zapovijedam, Seaveru. Nastavljamo naprijed.

Seaver se povuče bez riječi i

nastavi još žešće žvakati duhan. Onda su ugledali malu grupu Apaša ispred njih u kanjonu. Uskoro će grupa skrenuti na bočnu stazu, a ta će nas budala povesti za njima, pomisli Seaver ljutito. Nastat će tada pravi užas. Već je bio u sličnim situacijama. A sve se događa baš onako kako je predvidio.

Indijanci su nestali u jednom otvoru, a Herrold odmah potom dade znak za galop. Ušli su u uski rukavac kanjona, pun žbunja i trnja. Savršena klopka, zaključí Seaver mračno. Herrold baci pogled na svoje ljude. Svi su bili tihi.

– Što kažete? – upita, a crne oči gorjele su mu dok je pozorno promatrao dva narednika.

– Nije dobro, gospodine – reče Seaver.

– Nema ih dovoljno da nam se odupru – izjavi Herrold.

– Možda ih još ima tamo dalje – promrmlja Dunleavy.

– Nakon jučerašnjeg dana neće riskirati.

Seaver ga iznenađeno pogleda.

– I mnogo teže poraze podnijeli su hrabro. Oporavili bi se brzo i ponovo napadali.

– Vidjet ćemo – reče Herrold kratko. – Seaveru i Dunleavyu, podite naprijed s još dvojicom. Ostali po dvojica za njima!

Sve je to Seaveru nalikovalo na noćnu moru koju je već proživio u više navrata. Dunny je bio u pravu. Ovaj je momak tražio isto što i njegov brat. Što se prije pojavi netko tko će ga srediti, to bolje.

Indijanska izvidnica još je bila ispred njih, a Seaver je iskusnim okom pretraživao okolne stijene, očekujući da ga svako-

ga časa pogodi metak u čelo. Ništa se nije vidjelo, ali Indijanci su bili tu, Seaver ih je mogao osjetiti i namirisati. Osjetio je strah u više navrata, ali nikad tako snažno.

Onda se sve zbilo takvom brzinom da je teško bilo povjerovati da je to odista zbilja. Jedan trenutak u kanjonu je još vlada la tišina, a već časak zatim činilo se da je orkan zahvatio zemlju. Zaglušna grmljavina ispunila im je uši. Meci su letjeli na sve strane, a koplja i strelice padali su poput kiše na malu izvidničku grupu.

Detwiller jekne i padne sa sedla.

— Vraćaj se! — krikne Seaver.

Trenutak zatim koplje je pogodilo i Toneffa. Za Flynnu i Kozmaiera također je bilo kasno. Ostali su ležati na dnu klanca. Devetorica preživjelih se okupila, a četiri ljudska života žrtvovana su zbog ludosti jednog oficira. Seaver se s naporom suzdržavao da ne prasnje.

— Ne događa se često — zareži Dunleavy — da smo poraženi tako da ni naše mrtve ne možemo ponijeti.

— Da su imali bolje puške, ni jedan od nas ne bi preživio — prihvati Seaver, pljunuvši srdito. — Još mi nije jasno kako su nas na toj udaljenosti promašili.

Herrold jurne naprijed, mrzeći sebe i žaleći što jedan od metaka nije pogodio njega. Pogriješio je. Ubio je još četvoricu. Pomisao na suočenje s Montrilom i majorom izazove u njemu osjećaj malodušnosti što je graničio sa strahom. Divlje odmah-

ne glavom, ali iz svoje kože nije mogao pobjeći.

U ušima mu je još odzvanjao krik Detwillera na samrti. Sjećat će ga se dok god bude živ. Prije pola sata osjećao se nepobjediv, a sada mu se smrt činila kao poželjan i dobrodošao izlaz iz ovoga užasa u koji je sam sebe doveo.

Nitko ih nije gonio. Apaši su bili tako sigurni u svoj plijen da nisu bili spremni slijediti ih. Konje su vezali na stanovitoj udaljenosti kako bi bili sigurni da će njihova zasjeda biti iznenađenje za neprijatelja. Klopka je bila savršeno postavljena. Samo zahvaljujući čudu, nisu potpuno uništeni.

— Jamačno su znali tko nas vodi — gundao je visoki Ox Hendree. — Nikada ne bi ovako napali Montyja.

— Dakako da znaju — prihvati Seaver mračno. — Znaju da ima svakakovih ludaka.

— Meni svi Indijanci izgledaju jednaki — javi se mladi Cantej.

— Dobro izgledaju samo kada su mrtvi — mrmljao je Hendree.

Stari Seaver je bio ozbiljan i zamišljen.

— Ruku na srce, ne znam što bih rekao. Ovdje su bili prije nas. Ovo je bila njihova zemlja. Imaju se za što boriti.

— Zar se pretvaraš u ljubitelja Indijanaca? — naceri se Hendree.

— Ne bih rekao, ali što je pravo je pravo — bio je uporan Seaver.

Herrold je s olakšanjem ustanovio da je bilo suviše kasno da se pridruže karavani. Ona je već prešla Skeleton Ridge i penjala se prema zaravni s tvrda-

vom Burnside. Vinčesterke su sada na sigurnom, misija se može smatrati uspješnom. Popeli su se na uzvisinu s koje je pucao pogled na tvrđavu. Kola su se već nalazila unutar zidina. Teresa Thurston je stigla kući, ako se tako može reći.

Unutar zidina mogle su se vidjeti drvene kućice za smještaj vojnika, prostrani korali i staje, sjedište štaba, oficirske kuće, dućani, stražarnice i bolnica. Pogled na sve to nije obradovao Herrolda, što se obično događalo na povratku s izviđanja.

Suviše velik je bio njegov strah od predstojećeg saslušanja. Pao je već mrak kada su ušli kroz golema vrata u logor. Herrold je znao da svi promatraju dolazak zakašnjele izvidnice i broje jahače. Glas o broju poginulih ubrzo će se proširiti malom utvrdom. Opet je to uradio, govorit će ljudi. Jedan Herrold ne može biti drukčiji. Pod njegovim zapovjedništvom uvijek netko nastrada.

Mogao je čuti takve primjedbe. Okrene se prema Seaveru i naloži mu da raspusti ljude, a sam se pješice zaputi prema oficirskoj kući, osjećajući mučninu u želucu.

Major Thurston i Teresa sjedili su na trijemu. Major je pušio cigaru, a jednom je rukom obgrlio kćer oko ramena. Ruka se spusti čim je začuo Herroldove korake, a Tessa ustane i nestane u kući.

Herrold salutira i podnese izvještaj, jasan i sažet, ne štedeći sebe ni na koji način. Thurston je slušao, a na suncem opaljenom licu rasla je zabrinutost. Bio je to čovjek niska rasta, čvrste građe, u pedesetim godinama, prodornih tamnih očiju, sijede kose i brkova. Kad je

Herrold završio, major se pažljivo zagleda u cigaru koju je izvadio iz usta, kao da je u njoj prestao uživati.

— Priznaješ krivu procjenu situacije? — reče major. — I prije si griješio, no takve greške više ne možemo dopustiti. Izgubiti četiri čovjeka ovdje isto je što izgubiti cijeli vod u nekoj drugoj situaciji, Herrolde! Veterani poput te četvorice naprosto su nenadoknadivi u ovom graničnom području.

Herrold je stajao uspravno poput motke, tih i nepomičan, a major nastavi:

— Zauzet ćeš mjesto gospodina Barrona, adutanta.

Herrold se i protiv volje trgne, ali odmah obuzda osjećaje, navukavši na lice ponovo bezizražajnu masku.

— Da, gospodine. Ukoliko ne biste radije da dađem ostavku?

Major Thurston ga ošine tvrdim pogledom.

— Razmislio bih o tome da nam ne nedostaju ljudi, Herrolde — reče oštro. — Ovako, preporučujem ti da se suzdržiš. Barem zasada. Nije sramotno služiti kao adutant.

— Ali ja sam oficir rođen za akciju, gospodine!

Majorove se usne zategnuše pod sijedim brkovima.

— Sutra se javi Barronu da ti dade upute, a za dva dana preuzimaš novu dužnost. To je sve, poručniče.

— Da, gospodine — pozdravi Herrold i krene niz stube.

Iznenada mu je više od svega na svijetu trebala topla utjeha i razumijevanje puno suosjećanja koje mu je mogla pružiti Anita Raven. Ta mješanka, kći glavnog izviđača postaje, bila je jedina koja je u ovakvim trenu-

cima znala utješiti Herrolda. No sada navjerojatnije pravi društvo Montrillu. Uvijek mu mora taj odmetnik stajati na putu.

Zapalivši ponovo cigaru, major Thurston je zamišljeno pratio pogledom vitku spodobu mladoga poručnika. Toga mladića nikada nisu smjeli poslati ovamo. Ni u Burnside ni bilo kamo na ovom području. Suviše je opterećen prošlošću, likovima svojih najbližih, oca i brata. Kao da na leđima nosi trostruki teret. Negdje drugdje možda bi bio odličan vojnik.

Major ustane i uđe u kuću. Teresa podigne pogled s knjige, osjećajući da se zbilo nešto neugodno.

— Što je? — upita.

— Herrold je izgubio četvoricu ljudi danas poslije podne — izusti on umorno.

— Oh, ne! — krikne ona. — Oh, oče, znaš li tko su poginuli vojnici?

Polako ih je imenovao s beskrajnim žaljenjem u glasu.

— A prošle su noći pjevali — mrmljala je ona tiho. — Zajedno s Canteyem, kraj logorske vatre.

— Bili su tako iznenađeni da su morali ostaviti čak njihova tijela — dometne major gorko.

— Oče, što ćeš uraditi s njim?

— upita djevojka nakon kraće šutnje.

— Ništa osobito. Imenovao sam ga adutantom od sutra.

— Neće to prihvatiti, oče.

— To ili ništa, Tess. Ne mogu dopustiti da gubi ljude onako kako on to radi. Flynn je sudjelovao sa mnom u prvoj bitki, a Detwiller mi je spasio život kod Redstone Buttea prošle godine.

— Sramota! — uzdahne Tere-

sa. — Cris je borac, ali nikad neće biti pravi vojni starješina.

— Možda nisi u pravu, dušo — sliježe otac ramenima. — On naprosto nije podoban za rat s Indijancima.

— Tvoje je uskustvo jače od moga — s razumijevanjem će djevojka.

Thurston joj se nasmiješi i pomiluje joj plavu kosu.

— Lijepo je što si se vratila, Tess. Bio sam osamljen bez tebe, draga.

IV

Anita Raven je živjela u kolibici nedaleko od oficirskih kuća, zajedno sa svojim ocem Indijancem Jimom iz plemena Navajo. Kućica je bila čista i udobna, puna sagova Navajo i ručnih radova što ih je djevojka izvezla sama.

Treće večeri nakon povratka u tvrđavu Montrill je večerao s Ravenovima. Jim je nakon večere nestao s lulom među zubima, ostavivši pranje posuđa svojoj kćeri i Montrillu koji je uživao u domaćem ugođaju male kuće.

Poslije su sjeli na suhu travu ispred kuće i promatrali kako se diže blještavi mjesec iznad obronaka udaljenih planina. Prošle je noći u oficirskoj zgradi održana proslava u čast povratka Terese Thurston, ali Anita Raven nije bila pozvana.

— Tess i ja smo nekoć bile prijateljice — promrmlja Anita s prizvukom žaljenja u glasu.

— Ti si previše lijepa, Nita — nasmije se Montrill — a Tess voli da bude glavna. Supruge kapetana Jepsona i Triblea ne predstavljaju joj konkurenciju, ali ti si drukčija. U svakom slučaju, nemaš za čime žaliti. Bio

je to tužan skup.

— Cris Herrold je prilično teško prihvatio poraz, zar ne?

— Sve nas je pogodila pogibija drugova.

— Znam, Rick. I meni je žao. Ali ne mogu da ne mislim na Crisa. Već neko vrijeme čudno se ponaša. Kao da je na rubu sloma. Ovo bi ga zaista moglo dotući — reče djevojka suosjećajno.

Montrill sliježe ramenima čudeći se njenom zanimanju za mladoga poručnika.

— Možda bi bilo najbolje da se to konačno i dogodi.

— Možda, Rick. Ne znam...

Ona se nije ponašala izazovno kao Teresa Thurston, ali nije bila ništa manje privlačna od majorove kćeri. Za razliku od Tese, Anita je bila jednostavna i prirodna, posve nesvjesna svoje ljepote, a njena je privlačnost bila poput plamena. Imala je tamnu sjajnu kosu, tamnu put i klasično lijepe crte lica, prekrasne sive oči koje je naslijedila od oca. Bila je visoka i divno građena. Za razliku od dotjerane Tese, djelovala je divlje i osebujno.

Majka joj je bila Meksikanka, prava ljepotica, sudeći po slici. Anita je pohađala školu, a imala je izuzetno ugodan glas. Bila je inteligentna kao i Teresa, ali još ženstvenija od nje. — Tako si miran i ugodan sugovornik, Rick — izgovori iznenada djevojka, proučavajući ga na mjesčevoj svjetlosti. — Prava suprotnost Crispinu. On u sebi posjeduje nešto što ga sputava, ne dopušta mu da se opusti, Rick. On je nesretan.

— Zar čak s tobom, Nita? — upita Montrill, promatrajući je ispod oka.

— Nije uvijek sretan —

promrmlja ona zamišljeno.

— A tko jest? — izusti on kratko. — Istina, Herrold bi mogao biti. Ima u sebi nešto što vi žene volite — doda obješenjački.

— Možda zato što smo mu potrebne. A tebi nismo, Rick. Ti si sebi dovoljan. Ne treba ti nitko — ukori ga ona blago.

— I te kako treba, griješiš, Nita — meko se on nasmije. — To samo dokazuje koliko je slabo žensko čulo kad su u pitanju muškarci. — Nismo ti potrebne onako kao Crisu — bila je ona uporna.

— Nikada se nećeš uozbiljiti — optuži ga ona. — A Cris je opet previše ozbiljan. I u pogledu vojske i svega ostalog.

— On živi za vojsku. To mu je u krvi.

— A zašto si ti ovdje, Rick? — upita ona.

Mladić podigne ramena i zagleda se u nebo.

— To je sve što znam raditi, Nita. Boriti se, baviti se oružjem, ljudima i konjima.

— Ovo je najteži posao koji postoji.

— Za mene je najbolji.

— Ipak, ti nisi vojnik poput Crisa — reče ona.

— Ne, nisam studirao u West Pointu — prihvati on podrugljivo. — Ja sam običan vojnik.

Anita se ljupko nasmije.

— Voljela bih da je Cris više nalik na tebe, Rick — reče ona toplo.

— Onda ga ne bi željela, Nita.

— Ne bih to rekla. Svi tebe vole.

— Ne svi. Možda obični vojnici, konji, djeca i psi — doda šaljivim tonom.

Oboje prasnuše u smijeh.

Upravo u tom trenutku na njih padne visoka sjena. U bes-

priekorno sašivenoj uniformi, ulašten i namirisan, Crispin Herrold je stajao iznad njih i promatrao ih s otvorenim neodobravanjem.

– Nadam se da ne upadam nezgodno – reče kruto, a u glasu mu se osjeti prizvuk poruge.

– Prestani se nretvarati. Cris – otegnuto će Montrill. – Sjedni na zemlju i opusti se, čovječe.

Herrold se zagleda u travu, ali ostane ukočeno stajati.

– Nadao sam se da ću te zateći samu, Anita – nastavi on, ne obraćajući pažnju na Montrilla.

– Ne smetaš, Cris.

– Ako ne bi bilo suviše nezgodno, radije bih govorio s tobom nasamo.

– Ne budi nerazuman i neugodan Cris – ukori ga Anita sa sebi svojstvenom iskrenošću. – Rick je bio pozvan na večeru. Znao je da ćeš poslije i ti doći.

Herrold se hladno nasmije.

– Ako poziv važi i za ostatak večeri, bit će mi drago da se povučem.

Montrill ustane, nemarno otrese prašinu s hlaća, a za njim ustane i djevojka.

– Neće biti potrebno. Odlazim. Hvala na večeri, Nita.

– Ne moraš žuriti, Rick – pobuni se djevojka.

– Moram s Jimom porazgovarati. Laku noć, Nita. Montrill joj se nasmiješi, baci pogled na Herrolda, sažaljivo ga odmjeri od glave do pete i okrene se prema izlazu. Herrold skupi oči i bijesno mu se ispriječi na putu. Obojica su bili snažni, Montrill nešto viši i teži, ali je zato, što se tiče godina, prednost bila na Crisovoj strani i mladićeva je nabusitost govorila da je toga svjestan. Pruži ruku prema izlazu kao da tjera Montrilla. Visok

i vitak Montrill mirno ga je promatrao.

– Previše si nervozan, momče – reče podrugljivo. – Tražiš nevolju. Jednoga ćeš dana dobiti više nego što tražiš.

– Stojim ti na raspolaganju kad god želiš – izjavi Herrold bijesno.

– Ne ovdje i ne noćas. Ali jednoga ćemo se dana ogledati, Cris.

– Izlazi!

Montrill se lagano nasmiješi.

– Odlazim zato što to ja hoću, a ne zato što ti želiš.

Herrold zamahne šakom, ali se Anita Raven baci na njega. Uhvati ga za mišićavu ruku. Montrill ih je promatrao na trenutak, a s lica mu nije silazio osmijeh. Zatim se okrene i nestane u mraku.

– Što se to s tobom događa, Crispine? – upitala je djevojka ljutito.

– Žao mi je – promrmlja Herrold spustivši ruke.

Prsti mu se rastvore, a on se iznenada nađe u njenom zagrljaju.

– Znam da ti nije lako, Cris – reče ona blago. – Proživio si teške trenutke.

On sumorno kimne glavom.

– Jesam. A zatim njega nalezim ovdje!

– Rick je ljubazan. On bi ti bio dobar prijatelj, kad bi ga ti prihvatio, Cris.

– Ne želim da mi bude prijatelj – izusti on oštro. – Ne trebaju mi prijatelji, ne treba mi nitko, osim tebe.

– Ali Rick bi ti mogao pomoći.

– Pomoći meni? – prezrivo se on nasmije. – Ne treba mi pomoć, pogotovu njegova. On nije čak oficir. Tamo na Istoku nitko ga ne bi slušao.

– Āli mi nismo na Istoku, Cris – podsjeti ga ona mirno.

– Ne, nismo. Ovo je rub civilizacije. Ljudi su grubi i neobrazovani. Gotovo i nema pravog oficira ovdje.

– Cris, znaš da to nije istina – reče ona, a glas joj poprimi oštar prizvuk. – Ne misliš to ozbiljno?

– Zašto ne? Koliko ovdje ima ljudi s West Pointa?

Djevojka se naglo udalji.

– I bez West Pointa postoje dobri vojnici i ljudi u svijetu. A što možeš naučiti u West Pointu o ratovanju s Indijancima?

Herrold je zaprepašteno pogleda.

– I ti također? – reče on slomljenim glasom. – Anita, nikada ne bih pomislio da ćeš se i ti okrenuti protiv mene – nastavi očajno.

– I nisam, Cris. Nitko nije protiv tebe. Nezgoda je u tome što si ti protiv svih, a i protiv samoga sebe.

– Oprosti, Anita. Oprosti mi, molim te – reče on skrušeno.

– Dodi, sjedni – promrmlja ona. – Dopusti da te utješim, Cris. Vidi se da nisi spavao. Znam da si umoran, prijatelju moj!

Naslonjena na zid kuće, Anita Raven je držala mladićevu glavu u svome krilu. Polako su bore nestajale s njegova lica, a oči su mu se sklopile dok je njena ruka nježno milovala njegovu kovrčastu tamnu kosu i visoko čelo. Anita ga je nježno promatrala, razmišljajući kako je mlad, ranjiv i osamljen. Nije mogla da ga ne žali.

Kad ih je Jim Raven na povratku iz šetnje zatekao ispružene na tvari, namrštio se čim je prepoznao Herrolda. Zar je od svih vojnika u tvrđavi njego-

va kćerka morala odabrati baš njega? Možda će se djevojka opametiti. Nije mu bilo jasno kako jedna žena može pretpostaviti ovog čudnovatog momka muškarcu kakav je Montrill. Čini se da je Montrill previše mekan s Nitom.

– Gdje je Monty? – upita žvačući duhan.

Anita kimne prema oficirskoj kući. Herrold je još spavao u njenom krilu.

– Poći ću da ga potražim.

Jim baci pogled na Herrolda, pljune na zemlju u znak neslaganja sa kćerkinim izborom i udalji se.

Jim je za vrijeme osamljenog izviđanja došao do nekih otkrića koja je želio prenijeti samo Montyju. Ako su njegove obavijesti točne, veoma brzo će moći odrediti gdje je Hatcheseov glavni logor u sjeverozapadnom dijelu Osagesa. Sada kada su dobili izvrsno oružje, Thurston je jedva čekao da započne odlučnu bitku s Hatcheseom.

Zvijezde su sjale na nebu, mjesec je nalikovao na blještavu bijelu kuglu, a bezgranična noć Arizone pretvarala je čovjeka u patuljčića. Od čuvarske kućice do kućice na zidinama tvrđave čuli su se tihi uzvici i izmjenjivanje lozinki.

Montrilla i Ashleja našao je Jim u kući koju su ova dvojica dijelila već duže vremena. Bili su to dva jedina oficira kraj kojih se Raven ugodno osjećao. Jedino su se njih dvojica ponašala poput razumnih jednostavnih ljudi. Ostali su suviše mnogo polagali na činove i položaj, a njih su dvojica prvo bili ljudi, a tek onda oficiri.

Ashley je bio niska rasta, toplih smeđih očiju i razrijeđene smeđe kose. Izgledao je dobro-

dušan, no u borbi je bio neustrašiv i opasan protivnik.

— Kakve nam vijesti nosiš, Jime — upita Montrill nudeći ga s pićem.

— Znao si da ti nešto imam reći, još za večerom, ali nisi želio da govorim pred Anitom, Monty — promrmlja Raven. — Za tvoje odsutnosti pročešljao sam malo okolicu. Naletio sam na starog prijatelja Tontoa, kome sam jednom napravio veliku uslugu. Dao mi je podatke, gdje se nalazi Hatcheseov logor u planini.

Mladi oficiri nagnuše se naprijed sa zanimanjem.

— Nisam siguran u točnost obavijesti, ali mogli bismo ispitati teren — nastavi Jim. — Po Tontoovu opisu rekao bih da je logor na rubu pustinje između Castle Rocka i The Brothersa.

— Kako to da ti je on to rekao, Jime — upita Montrill.

— Ne voli Hatchesea. Tvrdi da je Hatchese kriv za smrt njegove trojice sinova.

— Možda je Tonto rekao istinu. Uostalom, uvijek smo sumnjali da se negdje tamo nalazi Hatcheseovo sjedište — zamišljeno će Ashley.

Raven se nasmije i doda:

— Siguran sam da nas nije prevario.

— Ipak, moramo najprije poslati patrolu, a tek onda napasti svom snagom — reče Montrill, na trenutak zastane i otpije gutljaj viskija.

— Slažem se, Monty — prihvati Raven.

Još neko su vrijeme pili, pušili i razgovarali. Naposljetku Jim Raven ustane. Svoje sive oči, toliko nalik na Anitine, upre u Montrilla.

— Još nešto, Monty. Riječ je o Niti. Trebalo bi da je čvršće pri-

tegneš, sinko. Suviše si popustljiv prema mojoj kćerki, Monty.

— Uvijek sam bio takav prema ženama — nasmije se Montrill obješenjački.

— Ne sviđa mi se što se druži s onim nalickanim oficirom Herroldom.

— Ni meni, Jime, ali ne želim vršiti pritisak na tvoju kćer.

Raven se namršti, a zatim razvuče usne u osmijeh.

— Laku noć, momci! — mahne rukom i bešumno nestane iza vrata.

V

Stoljećima su Apaši pod vodstvom raznih ratnih poglavica živjeli u jugoistočnoj Arizoni duž rijeka San Pedro i Salt, od San Simona do Huachucasa, od Gile do meksičke granice. S usponom Hatchesea pomakli su se u dolinu Cherokee i na planine Osage, usred divljine koju su čuvale samo trupe u tvrđavi Burnside.

Vrhunac ratnih događaja očekivao se ovoga ljeta. Hatcheseova je snaga sve više rasla. Sve više je plemena pristupalo njegovom savezu i on je postajao sve smioniji.

Major Thurston je gubio strpljenje. Jedan ili dva voda uvijek su bili na tragu Apašima, ali su im Indijanci uvijek izmicali. Među vojnike se uvukao osjećaj da se Hatchese i njegovi ratnici smiju zbog bespomoćnosti svojih neprijatelja.

Okolicom su stale kružiti glasine da Hatchese prijeti kako će dolinu Cherokee očistiti od bijelih pridošlica i osvajača.

— Ako ovako nastavi — izjavi major Thurston jednoga dana, obraćajući se svojim oficirima — ispunit će svoje obećanje prije jeseni.

I oficiri i vojnici teško su prihvaćali neprekidne poraze. Činilo im se da u divljini progone neuhvatljive utvare. Ova suha, zagonetna zemlja bila je savršeno pogodna za ratnu taktiku Apaša. Klanci i usjeci, kanjoni i šumoviti brežuljci pružali su mogućnost prikrivanja polugolih tamnoputih ratnika. Suprotno tome, u teškim modrim uniformama, s velikim naoružanjem, bijeli su vojnici bili u znatno nepovoljnijem položaju po paklenskoj vrućini koja je vladala u dolini.

Ogorčeni zbog jalovih pokušaja da se suprotstave Indijancima, svi vojnici Burnsidea jedva su čekali priliku da se u otvorenoj borbi susretnu s Hatcheseom i njegovim ratnicima. Činilo se da se za to neće ukazati prilika sve dok Jim Raven nije saznao gdje bi se mogao nalaziti Hatcheseov logor. Dakako, većina je oficira na njegove obavijesti gledala s podozrenjem, smatrajući da se riječima jednog Tontoa ne može sasvim vjerovati.

— Pa ja i ne tvrdim da je to posve točno — progundā Raven.

— Razumijemo, Jime — ošine major Thurston bijesnim pogledom oficire koji su izmjenjivali ironične primjedbe. — No što ti misliš kako bismo mogli iskoristiti ovu obavijest? — nastavi ozbiljno.

U sebi se pitao koliko bi prosječnih poručnika valjalo dati za izviđača kakav je Raven. Ako bi se pošteno odredila brojka, ona ne bi služila na čast vojnoj akademiji.

— Nema smisla da cijeli odred krene onamo, majore — čuo se jasan Ravenov glas. —

Treba poslati manju izvidnicu, a tek onda udariti svom snagom.

— I ja sam o tome razmišljao, Jime — prizna major. — No ne bi li to značilo da dvojicu ili trojicu ljudi šaljemo pravo u smrt.

Raven slegne širokim košćatim ramenima i reče:

— Moramo računati i na takav gubitak. Bolje je svakako izgubiti da ili tri vojnika nego dvadeset ili trideset.

— Istina — složi se Thurston.

— Poslat ćemo najprije redovnu izvidnicu na to područje. Ima li kakvih primjedbi ili prijedloga, gospodo? — prijeđe pogledom preko oficirā koji su sjedili u njegovom uredu.

Kapetan Jepson je ravnodušno pušio lulu. Kapetan Tribble se nervozno promisekolji na stolici i protrlja obraz. Herrold je oholo zurio u majora navukavši hladnu masku na lice. Samo su Montrill i Ashley izgledali opušteno i prirodno. Poručnik Shaddock se nagne naprijed.

— Ja bih ovoga puta krenuo punom snagom na neprijatelja, majore — reče dubokim glasom.

— Ne još, Shaddock. Ne smijemo to uraditi dok nemamo izvještaj izvidnice.

Bivši adutant postaje Ray Barron pažljivo uspravi uredno počesljanu glavu i predloži:

— Zamolio bih vas, gospodine, da me ovoga puta uključite u izvidnicu.

— Žao mi je, gospodine Barrone — izjavi major. — Ova je misija osjetljiva i traži od oficira više iskustva na bojnopolju. No uvjeravam vas da će doći i vaš trenutak — dometne blago. — Ima li još kakav prijedlog?

— Predlažem da zapovjedniku izviđačke grupe dopustite veću slobodu odlučivanja pri ostvarivanju Jimove zamisli, gospodine — javi se Montrill mirnim glasom.

— Shvaćam vaš stav, gospodine Montrill, razmislit ću o njemu. Ne bi se smjela propustiti prava prilika. Pitanje je kad će se pojaviti nova, ako će se uopće pojaviti.

Thurston se nakašlje, osjećajući negodovanje oficirâ. Znao je da su ljubomorni na Montrilla i Ashleya. Smatrali su da su njih dvojica zajedno s Ravenom njegovi miljenici. No njemu to nije bilo važno. Ovoga puta mora odabrati najbolje momke i to će uraditi. Ustane, davši time znak da je sastanak okončan.

— Molim vas da gospodin Montrill i Ashley ostanu još nekoliko trenutaka. Gospodin Jim Raven također — dometne odlučno. — Oni će povesti grupu od dvadeset i pet ljudi u planinu.

Čim je sastanak završio, Crispin Herrold izađe na hodnik i, ne gledajući ni u koga, krene prema svojem uredu. Zatvori za sobom vrata pravo pred nosom Barronu koji je namjeravao poći za njim. Pride prozoru i zagleda se u dvorište. U koralu su Tex Dallas i još neki vojnici vježbali konje. Iz kovačnice je dopiralo jednolično udaranje čekića, a ispred drvenih vojničkih baraka Seaver, Kirk i Dunleavy podučavali su vojnike u rukovanju novim vinčesterkama. U udaljenom kutu prostranog dvorišta šetala je Teresa Thurston.

Pogled mu zatim odluta do oficira koji su sjedili na drvenoj verandi. Kakvi su to oficiri! S izuzetkom elegantnoga Barro-

na, svi ostali izgledali su kao da su uniforme kupili iz druge ruke, u kakvoj staretinarnici ili na tržnici stare robe. Jepson i Tribble možda su nekad bili dobri vojnici, ali ih je vrijeme pregazilo. Debeo i trom, Jepson je naprosto prestao mariti za vojsku, a Tribble je zbog nesređenog bračnog života postao nervozan i sklon piću. Što se tiče snažnoga Shaddocka, izgleda poput čovjeka bez straha, ali i bez mozga. Barron je pak samo salonski oficir, sposoban jedino za uredski posao. Zašto se vojska nije, do vraga, oslobodila svega toga tereta, dala prednost mladim sposobnim ljudima. Zašto im ne da priliku da se istaknu?

Nakon kraćeg razmišljanja zaključi da je major baš tako i postupio, davši prednost Montrillu i Ashleyu. Nije ga mogao okriviti što nije odredio i njega za specijalni zadatak; uzeo je u obzir ono što se nedavno dogodilo u kanjonu.

Ponekad je žalio što se uopće upisao na akademiju West Point. Zar ga sudbine oca i brata nisu mogle upozoriti? No on je već bio na akademiji kad su mu otac i brat doživjeli neuspjeh. Njihov je pad predstavljao samo dvostruki izazov za njega. Svoj mladi život posvetio je samo jednom cilju: da izbriše ljugu s obiteljskoga imena.

Nakon rata s Indijancima pukovnik Justin Herrold, Crisov otac, krenuo je s vojskom u Arizonu i postao pomoćnikom zapovjednika tvrđave Burnside. U ratu je stekao ugled neustrašivog vođe i ambicioznog borca. No njegova se taktika na Zapadu pokazala manje uspješnom. Ipak je Justin bio odviše pono-

san i svojeglav da bi se promijenio.

U potrazi za Cochiseom, navodnim ujakom Hatchesea, pukovnik Justin Herrold poveo je konjički odred daleko na jug duž rijeke Querhada i uletio u zamku. Užasan poraz preživjelo je samo nekoliko vojnika, a Justin Herrold je imao nesreću da bude jedan od njih. Seaver, njegov posilni u to doba, također. I Kazmaier je također preživio poraz, da bi šest godina poslije njega poginuo u bezimenom kanjonu pod vodstvom Justina va sina Crisa.

U to je doba Crispin bio početnik na vojnoj akademiji, a Derrick je bio pred diplomom. Ubrzo je stariji sin poslat u Arizonu te ironijom sudbine dodijeljen tvrđavi Burnside. Opterećen tragedijom na Querihadi i imenom koje je nosio, Derrick se povukao u sebe i zazirao od svake ratobornosti i nasilja, do te mjere da ga se moglo smatrati gotovo kukavicom. Govorilo se da se Derrick Herrold ne bori sve dok ga Apaši ne napadnu, te dok nema nikakve mogućnosti za bijeg. Oficiri poput majora Thurstona u potpunosti su razumjeli mladića i njegove razloge, pa su tražili u više navrata premještaj za Dericka, no vojne su vlasti ostale neumoljive. Ostao je u Burnsideu sve do tragičnog kraja.

Živeći u izdvojenosti i strahu u West Pointu, mladi je Cris slutio da će se nešto strašno dogoditi, zato gotovo nije bio iznenađen kada je primio loše vijesti. Tada se zakleo i time neumitno zacrtao svoj životni put.

Tragedija se zbila kad se Derrick Herrold s tridesetoricom ljudi nalazio na brdu Aravaipa. U dolini podno brda Geronimo

i njegov zamjenik Hatchese su sa stotinjak ratnika opkolili i potukli drugi odred od dvadesetak vojnika iz Burnsidea. Promatrači s brda su molili i preklinjali, prijetili i kleli, ali se Derrick Herrold nije usudio narediti juriš.

– Njima ne možemo pomoći – govorio je uporno. – Samo ćemo žrtvovati još tridesetak života.

Narednik Seaver i Rick Montrill nalazili su se u izvidnici na brdu, dok se Rickov brat Lance borio u dolini.

– Pobjeći će, ako ih napadnemo s leđa, poručniče – bunio se Rick koji je u to doba bio narednik. – Zahvatit će ih panika i neće se zaustavljati da vide koliko nas ima.

– Naši su već izginuli – govorio je Derrick. – Nema koristi, naredniče.

– Možemo ih rastjerati i možda spasiti barem nekoga. I prije smo to radili, za ime svijeta!

– Ne na ovakav način. Ne mogu riskirati, naredniče.

– Ali ja mogu – krikne Rick izbezumljeno. – Naši joj pružaju otpor i ja ću im pomoći!

– Zaboravljate tko ste, naredniče – upozori ga Derrick. – Dat ću vas zatvoriti!

Dotada su neki vojnici već poginuli, a neki još umirali. Užasni krici dopirali su do brda, a Montrill ošine poručnika pogledom koji se teško zaboravlja.

– Moj je brat dolje – reče jednostavno i baci se u sedlo.

– Ja idem s tobom, Monty – javi se Seaver.

Dunleavy i ostali krenuše također, ali Derrick izvuče pištolj.

– Stanite, ljudi, ili pucam!

Seaver podigne karabinku, a Montrill izvuče veliki kolt, no pucanj se začuo prije no što su oni mogli povući obarače. Trenutak zatim Derrick Herrold se zanjihao i polako spuznuo s konja. Bio je mrtav prije no što je pao na vrući pijesak.

Montrill i Seaver obrate ponovo pažnju na poprište bitke u dolini. Borba je bila završena. Njihovim se vojnicima više nije moglo pomoći.

Odred se vratio u Burnside i podnio izvještaj o porazu u dolini i o pogibiji poručnika Herrolda.

— Pogoden je snajperom, gospodine — rekao je Seaver zapovjedniku tvrđave.

— Jeste li bili dovoljno blizu da ste mogli pomoći onima u dolini? — upitao je major Thurston.

— Jesmo, bili smo u neposrednoj blizini — odvрати narednik. — Ali poručnik nije htio izdati zapovijed da krenemo u juriš.

— Da jest, možda biste i vi ležali sada ondje.

— Možda, gospodine.

— Zao mi je za vašeg brata, Montrille — promijeti major. — Bio je krasan mladić i veoma dobar vojnik.

— Hvala, gospodine — muklo je izgovorio Montrill.

Doktor Halverson je pregledao tijelo Derricka Herrolda. Dok je podnosio izvještaj majoru, imao je zbunjeni izražaj na licu.

— Taj se Indijanac, jamačno, približio na nekoliko metara, majore. Čini se da je imao pušku marke Remington kalibra 50.

Thurston ozbiljno kimne glavom.

— Apaši se umiju prišuljati bešumno, Hale. A posve je razumljivo da posjeduju sve vrste oružja.

— Dakako, Tome. Ja sam samo rekao što sam ustanovio.

Na sudu je povedena istraga, ali se nije ništa novo saznalo. Ipak, unatoč svemu, tvrđavom su se širile glasine da je na Derricka Herrolda pucao netko od njegovih vojnika zato što nije htio izdati zapovijed za juriš. Priča je stigla i do Crispina u školi, a on nije vidio razloga da u nju posumnja.

To se dogodilo prije pet godina, a sada se i treći Herrold pojavio u Burnsideu, ovoga puta na svoj vlastiti zahtjev. Krug je bio potpun, jer je Cris Herrold bio neoprezan i nagao kao Justin i Derrick zajedno. Povijest se ponavlja, šaputali su vojnici.

Pričalo se da ljudski životi ne znače ništa za Crispina Herrolda. Otac i majka su mu umrli od tuge, a brat poginuo od metka u leđa, te nije čudo što je smrt izgubila značenje za njega. Nije brinuo hoće li ljudi živjeti ili umrijeti.

Prije ili poslije smrt pobjeđuje. Troje ljudi, koji su Crisu nešto značili, umrli su prije vremena, zato za one koji će umrijeti poslije njih nije imao sažaljenja.

Sada je nervozno koračao po uredu pitajući se koliko će vremena proteći prije no što ga dosadan uredski posao natjera na ludilo.

Barron je taj posao obavljao tri mjeseca, a njega će major jamačno zadržati dulje. Neće to moći izdržati. Morat će tražiti premještaj ili dati ostavku.

No uradi li to, odustat će od svoje nakane i iznevjeriti svoju zakletvu. Nakon nesreće što su

je doživjeli njegov otac i brat izdržao je četiri godine u West Pointu, pa će uspravno izdržati i ovu kaznu. Mora! Ta on želi pošto-poto izbrisati mrlju s imena Herrold. To mu, istina, dosada nije pošlo za rukom, ali ne smije odustati. Time će samo priznati svoj poraz. Ma koliko bio uvrijeđen određenom mu kaznom, mora izdržati i čekati drugu priliku.

Još nešto ga je zadržavalo u tvrđavi. Ubojica njegovog brata nalazio se još u Burnsideu, a on je čvrsto odlučio izvesti tog čovjeka pred sud pravde.

VI

Herroldu su dani tekli jednolično dok se specijalna patrola pod vodstvom Montrilla i Ashleya pripremala za odlazak u brda. Montrill i Ashley su osobno, uz pomoć Dunleavyja i Seavera, pregledavali konje, konjsku opremu i oružje za specijalni zadatak. Poručnik Barron je odjahao s jednim vodom južno od doline Cherokee, a Herrold je sjedio za stolom i prevrtao formule i izvještaje.

S prozora svoga ureda zavidno je promatrao vojnike kako vježbaju.

Jednoga poslijepodneva u njegov je ured uletio Ray Barron, opaljen suncem, sa samozadovoljnim smiješkom na licu.

Herrold ga hladno pogleda. Nije volio tog čovjeka, niti je prihvaćao njegovo mišljenje da su oni srodne duše, zato što su obojica pohađali West Point. Nešto u Barronovu držanju navelo je Herrolda da se posrami svojih primjedbi o oficirima koji nemaju akademijsko obrazovanje.

— Nismo ugledali ni jednog

Indijanca na stotine kilometara — uzvikne Barron. — Poslali su me da vježbam konje i ljude u izdržljivosti — prezirno frkne nosom.

Herrold je šutio.

— A doseljenici na jugu nisu ništa manje neprijateljski raspoloženi prema nama — nastavi Barron ljutito. — Naletjeli smo na Tisdalea. Bio je tako bezobrazan da sam zamalo puca na njega. Ni ostali bijelci nisu ništa bolji.

— Kažu da je Kirby Tisdale izvrstan borac — primijeti Herrold.

— Vjerojatno je ubio nekoliko Meksikanaca i Indijanaca. Zamisli da takvog čovjeka primamo kao gosta u glavnu oficirsku zgradu postaje? A meni se čini da gi ba trebalo protjerati odavde čim se pojavi.

— Znači, Kirby se ponovo viđa s Teresom? Ona ga smatra romantičnim likom.

— Zar si je se ti potpuno odrekao, Cris? — upita Barron radoznalo.

— A što se to tebe tiče, Ray?

— Samo sam tako pitao. Dakako, Tess je bolja od one mješanke.

— Dosta — vikne Herrold, a oči mu se pretvore u dva uska proreza. — Malo si pretjerao ovog puta.

— Žao mi je, Chris — reče Barron i raširi ruke kao da se ispričava. — Zar ti nije palo na um da se ovdje provodi diskriminacija?

Premda je glasno izrekao njegove misli, Herrold se pretvarao da ne zna o čemu govori.

— Kako to misliš?

— Znaš isto tako dobro kao i ja! Major vidi samo Montrilla i Ashleya. Da, zaboravio sam i Ji-

ma Ravena — dometne ljutito.

— Oni su dokazali svoje sposobnosti.

— Ako si ti zadovoljan — prezrivo ga pogleda Barron — zašto bih se ja žalio? No čini mi se da nijedan od nas neće više izaći na bojno polje. Barem kada je u pitanju odlučna bitka. Čovjek bi pomislio da će Thurston više pažnje i povjerenja pokloniti ljudima s akademijom.

— On je ovdje već dugo — ubaci Herrold. — A prije toga se borio u ratu. Dani West Pointa odavna su iza njega. Možda smatra da su oficiri s akademije bolji u uredu nego na bojnom polju.

Barron ljutito odmahne glavom. Došao je ovamo u nadi da će naići na razumijevanje i srdžbu protiv pretpostavljeno-ga, a Herrold ga odbija. Kako je samo to neuravnotežen i nepredvidiv čovjek.

— U svakom slučaju, njegov način vođenja rata prilično je neuobičajen — promrmlja još jednom, pokušavši pridobiti Herrolda.

— Rat s Indijancima ne može se voditi po knjigama.

— Čemu onda ti imaš zahvaliti svoj uspjeh, Herrolde? — bio je ciničan Barron.

Herrold naglo ustane, problijedivši od srdžbe.

— Bit će bolje da odeš, Barro-ne. Tvoja mi pomoć više neće biti potrebna. Vjerujem da sam svladao sve osobine ovog posla.

— Za ime svijeta! — procijedi Barron, dobacivši mu pogled pun mržnje. — Mislio sam da ćeš možda željeti steći barem jednog prijatelja u tvrđavi! — govorio je naglašavajući svaku riječ.

— Ako budem želio prijatelja,

sâm ću ga odabrati — reče Herrold u čijem je držanju bilo mnogo ponosa i prezira. — Sada me ostavi. Imam mnogo posla. Od velike važnosti — dometne cinično.

— Ti si pravi otrov, Herrolde. Ljudi imaju pravo što te se boje. No ja te se ne plašim, ali i ne zaboravljam — dometne bijesno.

— U to ne sumnjam — naruga se Herrold. — Zbogom!

— Zažalit ćeš još zbog ovoga! — prijetio je Barron. — Izgubio si posljednju priliku da stekneš podršku. Nitko ti se ne želi približiti ni na dvadeset metara. Ja sam bio spreman žrtvovati se imajući na umu akademiju, no sada te prepuštam samome sebi — pjenio se. — Završit ćeš vjerojatno kao i brat Dirk.

Munjevitom brzinom Herrold se našao kraj njega.

— Možda ti znaš više o njegovoj smrti no što želiš priznati, Barrone? — upita opasno tihim glasom.

Krupniji se muškarac povuče korak natrag, prestrašen otvorenim prijetnjom u Herroldovu glasu.

— I da znam, ne bih ti rekao.

— Možda ćeš propjevati jednog dana — nastavi Herrold mirno. — Milom ili silom.

— Ti si lud — zaječi Barron.

— Sasvim lud! Trebalo bi te zatvoriti, a mislim da će se to i dogoditi.

Stisne šake i izađe iz ureda.

Herrold ga je promatrao kako odlazi. U sebi se pitao zašto se tako ponaša. Nije li ionako ovdje vuk samotnjak? Čemu onda tražiti nove neprijatelje i izdvojenost? Ubogi je momak jamačno mislio dobro, a on ga naprosto nije mogao podnijeti.

Čini se da može podnijeti samo Anitu i Tessu, a i one će mu otkazati prijateljstvo ako se ne promijeni. Ostat će mu onda samo njegov osobni cilj. A u njegovom životu i nema mjesta za nešto drugo.

Nakon večere odlučeno je da Montrillova grupa krene na zadatak te noći. U logoru je vlada la izuzetna napetost dok se grupa spremala za odlazak. Svi su oficiri promatrali posljednje primjene, svjesni važnosti i opasnosti toga pothvata. Toga je bila svjesna i Teresa Thurston. Svi stanovnici Burnsidea bili su uznemireni.

S malo sreće trebat će im tri dana do cilja i isto toliko natrag. Zalihe hrane i municije trebale su da traju tjedan dana.

Herrold je prelazio pogledom s čovjeka na čovjeka. Morao je odati priznanje Montrillu. Zna lački je odabrao ljude: narednike Seavera i Dunleavyja, desetera McCorda i Shillera te dvadeset i jednog vojnika. Većina od njih nije se odlikovala blistavom vanjštinom i urednošću, ali su bili izuzetno vješti i sposobni na bojnopolju. Više borci nego vojnici, što je i bilo potrebno u ovakvom ratu.

U ljutnji on je te ljude nazvao odmetnicima, ali ga je Anita Raven posve opravdano ukorila i ispravila. Doduše, od svih prisutnih jedva bi dvojica prošla s pozitivnom ocjenom kad bi bila u pitanju vanjština: Ulrich, momak njemačkoga porijekla, gajio je dužno poštovanje prema uniformi, a isto tako i Silk Slocum, bivši kockar s Missisippija, koji je po prirodi bio kicoš, dok je ostalima uniforma bila nevažna. No unatoč tomu

nije im mogao poreći vještinu i sposobnost.

U jednom trenutku požali što nije i on s njima, ne samo fizički prisutan već i da im stvarno pripada, na način na koji im pripadaju Montrill i Ashley.

– Četa je spremna, gospodine – čuo se narednikov raport.

Montrill i Ashley pridu svojim konjima, a Raven ostane sa svojim straga.

– Priprema! Na konje! – glasila je slijedeća naredba. – Naprijed dvojica po dvojica!

Naredbe bijahu popraćene rzanjem konja, udaranjem konjskih kopita i zveckanjem metalne opreme. Miris kože, sapuna i ulja miješao se s mirisom prašine dok je mala kolona kretala prema izlazu.

Chrispin Herrold osjeti bol u grudima, a grlo mu stegne gorčina. Nije se tako osjećao još od dačkih dana kada je dobio vijest o porazu kod Querihade.

Nije mogao da se ne upita koliko će se njih od dvadeset i devetorice vratiti u Burnside. Učini mu se da je pogled sjajnih sivih očiju Anite Raven počivao duže na Montrillu nego na njenom ocu. No prvi put nije bio ljubomoran na Montrilla zbog djevojke, već zato što je bio pravi vođa, vođa kojega su ljudi voljeli i slijedili.

Herrold odbaci misli i nasmi je se gotovo glasno. Uredski ga je posao načinio mekušcem. Pogledom potraži Anitu, ali je ne ugleda. U svakom slučaju, večeras će poći k njoj. Možda će mu večeras, kad budu sami, poći za rukom da joj iz misli izbi je Ric ka Montrilla.

VII

Major Thurston podigne pogled s novina kad se Teresa pojavila na vratima svoje spavaće sobe. U plavoj haljini s bijelim ovratnikom i orukvicama djelovala je ljupko i svježe, a zlatno-žuta kosa, skupljena visoko na potiljku, djelovala je poput krunice, dok joj je u modrim očima blistao izazov. Odloživši novine koje ionako nije pažljivo čitao, budući da je bio obuzet mislima o ekspediciji, major je pogleda s neskrivenim divljenjem. Trenutak zatim lice mu se namršti.

— Ponovo napuštaš tvrđavu, Tess?

— Kako dolaziš na tu pomisao?

— Vidio sam Kirbyja Tisdalea i Bowija Hulpritta kad su dojahali.

— Oh, oče, ti sve vidiš i sve znaš! — prpošno se ona nasmije.

— Ne bih rekao, inače se ne bih nalazio u ovoj divljini — izusti on, a zatim se nasmije da bi izbrisao gorčinu kojom je popratio svoje riječi. — Sramota je da svoju ljepotu tratiš na jednog kauboja, Tess.

— Kirby je nadzornik. On je pravi muškarac, oče.

— Pretpostavljam da jest — progunda otac. — Ali i ovdje ih ima.

— Dvojica koje poznajem — uzdahne djevojka — posve su ravnodušni prema meni. Ili se boje tvoga položaja ili ne vole plavuše — nasmije se i utisne mu poljubac na obraz. — Kirby Tisdale se ničega ne boji, a cijeni žensku ljepotu.

— On bi bio odličan konjički oficir.

— Takve pohvale ne izričeš često, oče — iznenadi se ona.

— Istina je — nastavi Thurston zamišljeno. — Držim da je Tisdale dobar čovjek. Donekle divlji i sirov poput ove zemlje, ali hrabar i pošten. Poštuje žene. Ipak, da sam na tvome mjestu, ne bih ga previše izazivao, Tess. Njega ne možeš vući za nos kao naše mlade oficire.

— Ne brini, oče. Umijem voditi brigu o sebi. I izaći na kraj kako s vojnicima i oficirima tako i s kaubojima.

— Prevelika samopouzdanost nije preporučljiva, kćeri draga. Ni na bojnopolju, ni u plesnoj dvorani, ni u skrovitoj uličici. Upamti to, teresa.

— Hoću, gospodine! Hvala, gospodine!

Još jednom ga poljubi i nestane iza vrata što su vodila na verandu.

Kirby Tisdale se odvoji od zida, odbaci cigaretu i sa smiješkom pođe prema Tessi. Nije bio izuzetno visok, ali je zato bio vitak i mišićav, a sve je na njemu odavalo snagu i samopouzdanost čovjeka koji se ne boji ničega i nikoga. Ipak, unatoč smiješku na njegovom licu, djevojka pročitava stanovitu zabrinutost.

— Što se dogodilo, Kirby? — upita ga smjesta.

— Izgubio sam stotinu grla, Tess. Dva kauboja su ubijena. Tvoga smo oca već prije zamolili za pomoć, na nju imamo pravo, osobito zato što smo prvi susjedi, no dosad se nije obazirao na naše zahtjeve, ali sada će morati.

— Žao mi je, Kirby, ali znaš kakva je vojska — povjerljivo se nagne prema njemu. — Tata ne može raditi sve što bi želio.

— Forrester namjerava pisati u Washington.

— Sumnjam da će time što postići. Vojska je dužna štititi cijelo područje, a ne samo jedan ranč.

— Da, no čini se da im to sjajno polazi za rukom! Neka prođe još godina dana i u cijeloj dolini neće ostati nijednog ranča.

— Rade ono što mogu s onim što im stoji na raspolaganju — reče Teresa osjetivši srdžbu.

— Čini se da to nije dovoljno — otegne Tisdale. — Slušaj, Tess. Kakva korist od toga što se vojnici drže tvrđave. Ponašaju se kao kauboji. Kad je već tako, mogli bi nam stvarno pomoći.

— Ako misliš da bi morali pratiti vaša stada do tržišta, onda se varaš — ražesti se ona. — Ranč »Flying F« nije jedini u dolini.

— Ali je najveći i najbolji.

— Manjim i siromašnijim rančevima još je potrebnija pomoć — dobaci ona.

— Nema svrhe prepirati se s tobom — dobaci on nestrpljivo, gurnuvši šešir na čelo.

— Lakše sa mnom nego s majorom — progunda ona. — Vojska se pridržava svojih pravila, a ona su često kruta.

— Vjerojatno zbog toga i rade često gluposti — dopuni je on srdito.

— Čekaj malo! — opomene ga djevojka oštro. — Ne možeš preda mnom govoriti o vojsci na taj način, Kirby.

— Ne uzrujavaj se djevojčice. Ja sam čovjek koji otvoreno kaže što misli, kako o vojsci tako i o svemu drugome. No nisam namjeravao ovu krasnu večer protratiti na razgovore o vojsci.

Teresa ga ošine hladnim pogledom, kao da ga prvi put vidi.

— Pazi kako mi se obraćaš.

Rodila sam se u vojnoj bolnici i odrasla s Trećim pukom.

— Ti značajno popravljaš kvalitetu vojske, ali je ne činiš savršenom — našali se on.

— A ako si ti zajedno sa svojim kaubojima tako sposoban, zašto se sam ne pobrineš za vaš ranč? — nastavi ona kao da ga nije čula. — Zašto dolaziš ovamo moljaskati pomoć, iako ne cijeniš vojsku?

— Dobro, Tess. Pobijedila si. Žao mi je. Mi nemamo dovoljno ljudi za obranu.

— I meni je žao, Kirby. Nisam te željela povrijediti, ali moj otac nema slobodu u odlučivanju. Željela bih da to shvatiš.

— Dakako — nasmije se Tisdale. — Ti si prava mala tigrica, Tess. Razmazili su te lijepi oficiri sa sjajnom dugmadi, ali ti si moja djevojčica.

Privije ju uza se i spusti svoje usne na njezine. Na trenutak ona se prepusti njegovoj strasti, ali se odmah zatim prisjetila očeve opomene. Pokuša se izvući iz mladićeva zagrljaja, ali je on još jače stisne.

— Pusti me — promuca ona.

— Večeras ne primam zapovijesti — reče on. — Čak ni od majorove kćeri.

— Molim te, Kirby — bijesno mu se ona otimala.

— Dobro — reče on i odmakne je od sebe za dužinu ruke. — Što je sad? Nisam ja tvoja igračka poput ovih nezrelih vojnika.

— Kako to misliš? — promuca ona.

— Kako mislim? Što znače svi oni poljupci i zagrljaji? Ne možeš me vječno vodati na uzići, Tess. Možda ove kadete, ali ne pravoga muškarca. Došao je trenutak odluke! — bleštale su mu oči u mraku.

– Još ne razumijem što misliš.

– Što su te učili u školi, tamo na Istoku, gospođice? Ja ću te naučiti ono što nisu oni – naruga se on.

Ponovo je obgrli rukama i potraži njena usta. Nije imala snage da mu se odupre i oslobodi njegovog željeznog stiska. Prođe joj kroz glavu kako na kraju lakomislene djevojke baš ovako i prolaze. Otac ju je pokušavao upozoriti, a i Montrill sa svojim sivim očima.

Upravo u taj čas naišao je Crispin Herrold koji je izašao iz svoje kuće i zaputio se prema Anitinoj. Vidjevši da se djevojka bespomoćno otima iz muškarčeva zagrljaja, odlučno se baci na Tisdalea, dohvati ga za ramena i odlučno odvoji od djevojke.

Kirby Tisdale nije oklijevao. U djeliću sekunde u njegovoj se desnici našao kolt i Herrold shvati na što su ljudi mislili kada su isticali brzinu revolveraša Arizone. Bio je nenaoružan i raširi ruke da to svome protivniku stavi na znanje.

– Ljudi dobijaju metak u čelo i za manje od ovoga što si ti uradio – izusti Tisdale prijeteći. – Ubio sam mnoge, vojniče.

– Želiš li da uzmem svoj pištolj? – upita Herrold hladno.

– I dovedeš sa sobom stražara? – naruga se Tisdale. – Zašto ne gledaš svoja posla, čovječe?

– Zamijetio sam da se gospođica Thurston pokušala odvojiti od vas, a to je bio moj posao. Tess, bit će bolje da pođeš kući – obrati se djevojci.

No ona se samo povukla u sjenu, zarivši lice u drhtave ruke. Ramena su joj se tresla od plača.

– Sakrivaš se iza svoje uniforme – prigovori mu Tisdale i dalje držeći kolt u ruci. – Znaš da ga neću upotrijebiti protiv čovjeka u uniformi.

– Najbolje je da se vratiš na svoj ranč – posavjetovao ga je Herrold mirno.

– Što se tebe tiče kamo ću ja?

Herrold ne trepne okom. Stajao je uspravan i odlučan, vitak i otmjen ispred revolveraša. Tisdale nesigurno zastane, prokune kroz zube i gurne kolt u koricu.

– Bacit ću pojas s oružjem, pa se možemo obračunati rukama – procijedi, razjareno promatrajući Herrolda.

– Prihvaćam – odvrati ovaj hladno i stane otkopčavati dugmad svoga kaputa.

– Ne, ne – baci se Teresa Thurston među njih. – Neću to dopustiti. Bolje da odeš, Kirby.

– Ti si me pozvala ovamo, Tess – podsjeti je mladić ljutito.

– Jesam, ali sada te molim da odeš.

Kirby zaškrguće zubima, a licem mu preleti trzaj.

– Dobro, Tessa. Ubuduće se poigravaj s ovim smiješnim vojnicima, a muškarce ostavi na miru – reče i okrene se prema Herroldu. – Nadam se da ćemo se sresti izvan ovih zidova.

– Kada se to dogodi, nemoj dopustiti da te uniforma zaustavi – prihvati Herrold.

– Ništa me neće spriječiti da se s tobom obračunam – zaprijeti Tisdale mračno. – Bit ćeš mrtav začas.

– Gospođica te je zamolila da odeš – podsjeti ga Herrold hladno.

– Odlazim, ali vidjet ćemo se uskoro.

Podrugljivo se nakloni djevojci, mladiću dobaci još jedan prijeteći pogled i nestane u mraku.

– Trebalo ga je izbičevati i izbaciti odavde – promrsi Herrold kad su on i Teresa ostali sami.

– Ne, Cris – usprotivi se djevojka drhtavim glasom. – Ja sam kriva. Bojim se da sam se ponijela kao prava budala. No nadam se da ti neće praviti neprilike, Crispine. Opasan je revolveraš i ubio je već nekoliko ljudi u obračunima.

– Ne brini za mene, Teresa – nasmije se on. – Da bi se samnom sreo, morao bi doći u ured adutanta – dometne gorako. – Kako si ti? Je li te povrijedio?

– Dobro sam, hvala – reče ona tiho, položivši ruku na njegov rukav, tako da ga zapuhne miris njenoga parfema.

– Što si vidjela u tome muškarcu, Teresa? – upita je nakon kraće šutnje, promatrajući njeno lice na mjesecini.

Još nikada nije shvatio koliko je poželjna. Nasmije se u sebi, shvativši da mu je tek sukob s jednim nasilnim kaubojem otvorio oči. Gotovo je zaboravio da se zaputio do Anite Raven.

– Ne znam – odvrati ona nesigurno. – Činio mi se naočit i drukčiji. Pretpostavljam da sam se osjećala osamljena – dodala je tužno.

– Umorila si se od laskanja oficira, zar ne?

– Ne, ne bih rekla. No oni koji su me zanimali držali su se na daljini, Cris – reče i pogleda ga svojim krupnim blistavim očima.

Smatrao ju je dosad djevojčicom, a Teresa Thurston je prava žena. Kako nije prije zapazio

njenu ljepotu? On i Teresa na posljetku su djeca starih vojničkih obitelji. Pripadaju jedno drugome.

– Oni? – upitno on podigne obrve, znajući da je mislila na Montrilla i na njega.

– Onaj – ispravi se ona. – To sam htjela reći, ali se nisam usudila govoriti tako izravno, Cris.

Ashley i Montrill izmijene poglede. Nisu namjeravali otkriti tako brzo svoje položaje Apašima. To bi znatno smanjilo njihove šanse da prežive. Ipak nisu mogli sjediti i gledati da stari Jimov prijatelj bude zarobljenik. Raven ih ispitivački pogleda. Montrill kimne i izvuče kolt.

– Samo naprijed, Jime!

Ashleyeve se usne razvukoše u zadovoljan osmijeh.

– Ovo dugujem Peteu – reče Jim i nanišani.

Vinčesterka zagrmi, a metak nepogrešivo pogodi cilj, smirivši zauvijek izmučenu spodobu staroga Petea Magnera. Onda Jim ponovo nanišani i obori Apaša koji je pošao da ubije starca. Obuzeti panikom, ostali se Indijanci razbježaše. Montrill i Ashley su pucali, premda su mete bile daleko za revolvere, ali je zato Raven neprekidno obarao Indijance.

Ispraznili su oružje u nastojanju da sadrže Indijance uz logor, a zatim se udaljili od ruba. Jim Raven ih povede do strme provalije. Jedna strana strmine bijaše glatka.

– To mi se već više sviđa – reče on.

U slijedećem se trenutku našla u njegovom zagrljaju. Usne su im se spojile u poljupcu. Kad su se nakon toga odvojili, promatrali su se, teško dišući.

– Tess, izgubili smo mnogo vremena – reče on.

– Tako je, Crispine – šapne ona, a blistave su joj oči počivale na njegovom licu. – No još nam je ostalo dosta.

Samo je jedna osoba promatrala ovaj prizor na mjesečni: Anita Raven. Pošla je pred Crisa Herolda, jer ga je očekivala te večeri. Zastala je naglo, ugleđavši Tessu i njega. Na trenutak ih je promatrala kao da je oduzeta, a zatim se okrene i po hita u kuću. Oči su joj bile suhe, samo je teško disala, a u dubini grudi nešto se u njoj prelomilo.

VIII

Mala je kolona napredovala dolinom. Jim Raven je jahao naprijed kao izvidnica, Montrill i Ashley na čelu glavnine čete, a Dunleavy i Seaver su čuvali bokove, dok su McCord i Shiller naizmjenice čuvali stražu na začelju. Indijanaca nije bilo na vidiku, ali se osjećalo da su posvuda oko njih. Ta nevidljiva prisutnost nagrizala je ljudima živce.

Trećeg dana je četa prešla suhu dolinu poznatu pod nazivom Hellsgate Heights. Dok su se polako vukli po prašnjavom terenu usred najveće žege, Castle Rock izroni u svoj svojoj veličini pred njima, a iznad njega nazarala su se dva vrha poznata kao The Brothers. Marš je bio iscrpljujući, vrućina ubitačna, pa su i najžilaviji vojnici izgledali umorno.

Apaša još nije bilo na vidiku, ali je njihova budnost bila još veća.

– Nije baš preporučljivo biti dobar vojnik – gundao je Pop Ginter. – Najbolji ljudi uvijek dobiju najgore zadatke.

– To je najveća čast u službi, Pope – javi se Ullrich, plavi vojnik njemačkog porijekla.

Za to su vrijeme Montrill i Raven dalekozorima istraživali okolicu. Iza Castle Rocka uzdizali su se vrhunci The Brothers, a negdje između masiva i vrhunca nalazi se možda glavni logor poglavice Apaša.

– Bojim se da za konjicu nema puta, Jime – primijeti Montrill.

– Tako je zamislio i Hatchese. Moramo dobro istražiti sve mogućnosti. Možda postoji još kakav put.

– U svakom slučaju, misliš da nismo daleko od cilja, zar ne?

Jim Raven kimne.

– Koliko bi ljudi mogao imati Hatchese gore? – nastavi Montrill s pitanjima.

– Možda pet stotina boraca. Montrill se suho nasmije.

– A mi možemo u najboljem slučaju sakupiti dvjesto vojnika, i to pod uvjetom da doslovce ispraznimo tvrđavu.

– To je dovoljno, Monty – primijeti Jim Raven. – S novim puškama više nego dovoljno, rekao bih. Dakako, i uz dobru taktiku.

Montrill baci pogled na stijene.

– Postoji li kakav put preko stijena, Jime?

– Na istočnoj strani postoji uska staza za malu kolonu – upre Raven dugački koščati prst. – Konji mogu samo do prve zaravni. Dalje treba poći pješice. Nije lako, ali može se izvesti.

– Možda bismo to mogli uraditi večeras – zamišljeno će Montrill.

Sunce je zašlo za Osages,

ostavljajući pregršt živih boja na obzorju. Zemlja je još bila topla, a nebo svijetlo, no ljudi su osjetili olakšanje, jer je nestalo omamljivog sunca što ih je pratilo od ranog jutra. I ljudi i životinje lakše su disali. Znali su, također, da nakon sutona ne prijeti napad Apaša, jer im njihova vjera ne dopušta noćnu borbu.

Jim Raven pronade bistri potok na maloj zaravni i vojnici se brzo okupe oko njega.

Postavljajući straže, Montrill je grozničavo razmišljao. Ljudi su sjahali, polijevali se vodom, pojili konje, prali se u potoku. Naložili su i vatru, a ugodan miris slanine i kave ispuni mu nozdrve. U podne je bilo suviše toplo bi mnogo jeli. Sada, osvježeni vodom i padom vrućine, osjeteše glad.

Ni jedan od planova o kojima su razgovarali Montrilla nije zadovoljavao. Naposljetku zaključili da bi najbolje bilo da s manjom grupom prevali ostatak puta, verući se uza stijenu i izazove neprijatelja, a glavnina čete da se vrati u Burnside po dvije trupe. Manja bi se grupa igrala »skrivača« s Indijancima, dok ne bi stigao major Thurston s vojskom.

Hatchese ne bi napustio svoje planinsko uporište kada bi znao da mu predstoji sukob s velikom konjicom, ali će napustiti logor i poći za manjim vodom. Ta bi grupa, istina, imala malu mogućnost da preživi, ali je bolje žrtvovati manji broj ljudi no veći. A možda su uz Ravenovu umješnost i oni izvuku. U svakom slučaju, manja će biti pokretljivija, a time će imati veću priliku da se izvuče živa.

Montrill je jeo mehanički, neprekidno razmišljajući. Trebalo je razdijeliti četu. Odlučio je da

Jim Raven, on i još trojica krenu naprijed. S druge strane, Ashley bi poveo ostatak čete natrag u Burnside. No Ashley se pobunio. Želio je sudjelovati u izvidnici. Među njima nikada nije bilo suparništva. Obojica su bili jednaki po činu, no Montrill je bio imenovan vođom ekspedicije.

– Radije bih da podeš u Burnside. Povratak nije bez opasnosti – govorio je Rick Ashleyju.

– Seaver ili Dunleavy mogu sa sigurnošću obaviti taj zadatak. Ovoga puta želim poći s tobom.

– Namjeravao sam povesti baš Seava i Dunnyja – progundao Rick.

– Samo jednoga! – nije se predavao Ashley. – A drugi neka se vrati.

– Dobro – uzdahne Montrill. – Hajde, predložit ću Seaveru i Dunleavyju da vuku ždrijeb – reče i izvuče nekoliko travki te pozove četvoricu momaka. – Tko izvuče, dulju, ide u Burnside, tko kraću polazi sa mnom.

Seaver i Shiller su izvukli duže travke i zagundali sebi u bradu, a Dunleavy i McCord svečano čestitali jedan drugome na pravom odabiru travki.

– Nismo plaćeni da preuzmemo zapovjedništvo nad cijelom četom, Monty – gundao je nezadovoljni Seaver.

– Možda će iz ovoga zadatka proizaći unapređenje – namigne Dunleavy, razvukavši usne u osmijeh.

Seaver ga mrko pogleda.

– Je li to zapovijed, poručniče? – upita zagledavši se u kamenito Montrillovo lice, a ovaj kimne.

– Živjet ćemo dulje, Seave –

pokuša ga razvedriti Shiller, ali Seaver se i dalje srdio.

Jim Raven im se pridružio u vijećanju, a poslije toga je Montrill dao Seaveru i Shilleru posljednje upute.

— Vratite se u Burnside što prije možete i zatražite od majora da odmah krene ovamo. Dotada ćemo izazvati Indijance. Ovi će obronci vrvjeti od njih i majoru će samo preostati da prijede u odlučujući napad. Sretno, Seave! — pruži Montrill ruku, a Seaver je snažno stisne, dok mu se napokon razvuče u osmijeh.

— Tebi će sreća trebati više. Vi ulazite u osinjak — reče Seaver, potapša ga po ramenu i prijateljski mu namigne.

Nakon toga je nastalo sveopće rukovanje i pozdravljanje, a potom se Montrillova grupa stala pripremati za odlazak.

— Kako to da su nas pustili tako blizu? — upita Ashley dok je stavljao opasač s oružjem.

— Možda će zbog toga Hatchese objesiti svoje straže — javi se Jim Raven. — No mnogo je vjerojatnije da nas namjerno puštaju blizu, jer smatraju da će nas potući sutra ujutro.

— Prevelika samopouzdanost škodi — promrmlja Ashley.

— Ne mogu ih kriviti, Ash — suho će Montrill.

— Dosada ipak oni drže situaciju u rukama — prizna i Ashley.

Raven se nasmijulji.

— S malo sreće to ćemo izmijeniti, momci!

IX

Petorica muškaraca uzjašu u tišini, te ne osvrćući se na salutaranja ostalih vojnika, krenu naprijed. Vojnici koji su ostali u

logoru šutke su promatrali njihov odlazak. Svaki je od njih duboko u sebi mislio isto: možda ih više nikada neće vidjeti. Njihov gubitak bio bi za Burnside neprocjenjiv. Montrill i Ashley jamačno su dva najbolja oficira u tvrđavi, Ravena kao izviđaču nema premca, a Dunleavy i McCord su prekaljeni vojnici. A još je značajnije da su svi veoma omiljeni i osobito poštovani u Burnsideu.

Što su se više penjali prema Castle Rocku, put je postajao sve strmiji, a mjesec veći i sjajniji. Zvijezde su im se također činile bliže. Jim Raven je predvodio malu kolonu, polagano i smireno kao da prelazi glavni trg u Burnsideu. Dovoljan je bio jedan pogled na njegovo snažno čvrsto tijelo da čovjek osjeti sigurnost. I ostale svoje pratilce promatrao je za zadovoljstvom. Čovjek naprosto ne bi mogao potražiti bolje društvo ako se želi suočiti s opasnošću i smrću.

Ipak, ma koliko bio izvrgnut opasnosti, čovjek se nikada ne pomiruje sa smrću. Montrill se više bojao teške rane, zarobljenništva ili mučenja. Smrt zapravo nije tako strašna ako je brza i bezbolna. A život ponekad zna biti tako težak. Njegovi su roditelji umrli dok je on vodio besmisleni izgubljeni rat. Prijatelji su mu nastradali u tom ratu, a brat Lance u Aravaipi zajedno sa svim drugovima. Montrill je pomalo umirao sa svakim od njih, osobito s Lanceom. Prizor poraza u dolini Aravaipi duboko i bolno se urezao u njegovu svijest, a noću mu se često javljao u mučnim snovima kada bi se budio stenjući u hladnom znoju.

Mogli su spasiti i Lancea i ve-

činu ostalih. Da su napali Apaše, ovi bi pobjegli. Ali onaj prokleti gizdavi kadet s West Pointa nije htio izdati naredbu za juriš. Dakako, pokušao je popraviti očevu grešku, no na pogrešan način. Tko ga je zapravo ubio. Ljudi koji nisu bili prisutni misle jamačno da je to uradio Seaver ili on, Montrill. Netko će pucati u Crisa Herrolda na isti način prije no što završi ovaj rat. Montrill ga nije volio, ali se nikada se bi poslužio takvim načinom. Želi poštenu borbu. A jednoga će dana doći do nje.

Montrill odmahne glavom kao da se želi osloboditi teških misli i upita indijanskog izviđača što misli o istočnoj stijeni koja se činila nepremostivom preprekom.

– Indijanci znaju stazu – odvratila Jim Raven. – No ne vjerujem da će je držati pod paskom. Ne misle da je bijelci mogu otkriti. A i kad bi je otkrili, jamačno ne bi bili tako ludi da se pokušaju njome popeti.

Ashley se nasmije.

– Nemaju pojma kako ljudi možemo postati.

– Što misliš da ćemo otkriti kad dodemo na vrh, Jime? – upita Montrill.

– Možda logor ratnika, a možda ništa. Imam predosjećaj da ćemo naići na manji logor. U svakom slučaju, odozgo se pruža pogled na cijeli Hellsgate. Bio sam jednom gore na starom brdskom lutalicom Peteom Magnerom. Bio je prijatelj Apaša i puštali su ga svuda. U nekoliko mi je navrata stari Pete spasio život.

U tišini su nastavili put, praćeni vilinskim sjajem mjesečine i zvijezda. Osim konjskih kopita tišinu noći narušavalo je samo kukanje sove.

Castle Rock pretvorio se noću u gotovo okomiti zid. Da nije dobro poznavao Jima, Montrill bi sumnjao da će ikada naći put do vrha. Prešli smo središnju izbočinu i našli se na istočnoj strani stijene koja je izgleda nešto pristupačnija, ali ništa manje strašna.

– Put postaje sve uža – upozori ih Jim Raven, pretražujući očima brdo i naposljetku ugledavši ono što je tražio. – Pete Magner mi je pokazao ovaj put – nastavi kada su zastali da odmore konje. – Stari Pete vrijedio bi više od cijelog puka vojske. Ali on je zaljubljenik Indijanaca. Voli ih više nego većinu bijelaca.

Na posljednju zaravan prije vrha stigli su tri sata poslije polaska iz logora. Upravo tada Seaverova je četa trebala da krene za Burnside. Odavde do vrha moglo se samo pješice. Dunleavy i McCord su ostali s konjima, a Jim Raven je poveo dvojicu oficira u gotovo okomiti uspon. Raven je zadržao svoju pušku, ali su Montrill i Ashley uzeli samo revolvere.

Uspion je bio izuzetno naporan i spor. Oprezno su ispitivali svaki dio staze prije no što će na nju kročiti. Mjesečina im je donekle olakšavala posao. Na trenutke su se unatoč svježini noći znojili, a tjelesni je napor često izazivao vrtoglavicu i mučninu.

Kad su napokon, zadihani, stigli do vrha, ispružili su se na zaravni, brišući znoj s čela i ispuštajući uzdahe olakšanja.

– Postoji lakši put dolje, momci – izjavi Jim Raven vedro.

Montrill ispere suha usta vodom iz čaturice.

– Hvala nebesima!

Odmoreni, oprezno su krenuli do posljednjeg sljemena i na njegovom rubu zastali ispitivački se zagledavši uokolo. Od ruba se teren lagano spuštao, a pedesetak metara dalje nalazio se mali logor s dvanaestak šatora. Nekoliko je ratnika sjedilo za vatrom, no većina ih je spavala. Iza šatora bili su privezani konji.

Iz neobjašnjivog razloga Montrill osjeti razočaranje. Kao da je očekivao da će umjesto malog logora zateći ovdje sav apaški narod okupljen u velikom selu.

Raven prokune, Ashley duboko udahne, a Montrill se pažljivo zagleda u logor. Nedaleko od vatre na zemlji je ležao jedan bijelac. Ruke i noge bijahu mu svezane, a odjeća poderana, tako da je bio gotovo nag. Na tijelu su se vidjeli tragovi mučenja. Iznenada zarobljenik podigne lice obraslo sijedom bradom.

— Nebesa, čini se da je to Pete Wagner! — promrsi Jim Raven dohvativši dvogled. — Dakako, to je stari Pete, nema sumnje. Zašto su, do vraga, napali Petea? Pa on je oduvijek bio njihov prijatelj.

— Po njoj ćemo se odsklizati do prve zaravni — reče Raven.

Nisu bili oduševljeni silaženjem, ali je bilo bolje od sporog uspinjanja. Najprije se spustio Montrill, zatim Ashley i na kraju Raven.

— Što je smiješno? — upita on dahćući kad se uspravio i zagledao u njihova nasmijana lica. — Ovo sklizanje je za djecu, a ne za starce. Čini mi se da su mi sve kosti popucale.

Otresli su uniforme i pošli do zaklona iza kojega su se nalazi-

li konji. Apaši ih, jamačno, neće progoniti odmah, ali ujutro će svi usjeci i zaravni biti puni Indijanaca. Montrill se nadao da će glavnina čete stići u Burnside bez teškoća. Njegova mala grupa sada je imala samo dva cilja: da ostane živa i da spriječi Indijance da krenu za Seaverovom četom.

Uzjahali su konje i spustili se do podnožja stijene. Jim Raven se na trenutak izgubi. Tražio je mjesto na kojem bi mogli provesti ostatak noći.

Sada su se nalazili u sredini poprišta. Idućih šest dana, ako ne i duže, morat će igrati žmurke s Apašima. Petorica protiv pet stotina. Predstoji im trčanje, sakrivanje, borba, čekanje. Uza sve to neizvjesnost. I pitanje je li se Seaver uspio probiti do Burnsidea i hoće li za tjedan dana stići pomoć ili ne.

X

Narednik Seaver je dao znak za pokret tri sata nakon odlaska Montrillove grupe. Ljudi su bili loše volje. Odmor je bio suviše kratak, a noć hladna i vjetrovita.

Nisu daleko odmakli kad li se začula udaljena pucnjava s visine. Seaver zastane.

— Loše — promrmlja sebi u bradu. — Već su ih napali. Što se moglo dogoditi? Indijanci noću ne napadaju. Jim je previše pametan da upadne u klopku, a naši momci nisu toliko glupi da napadnu ovako rano. Nešto nepredvidivo zacijelo se zbilo — završi turobno.

— Vraćamo li se, Seave? — upita kaplar Shiller koji je jahao uz narednika.

— Znaš kakvu smo dobili naredbu, Shille — odvrati Seaver

zlovoljno. — Naprijed! Hajde, brže!

Umorni konji krenuše laganim kasom naprijed, a jahači su neprekidno kleli osluškujući pucnjavu odozgo. Šumovite padine kupale su se u mjesečini.

Ali Seaver nije vidio tu ljepotu. Ljutito je žvakao duhan u suhim ustima i proklinjao Montyja i Asha koji su ga odredili za zapovjednika ove čete.

Do vraga, da je žudio za odgovornošću, postao bi oficir prije mnogo godina. Barem poručnik, a vjerojatno i kapetan. No nije bio željan vlasti, a ni odgovornosti. Sada je zadužen za dvadeset i dva čovjeka. Njihovi životi ovise o njegovoj umješnosti. — Vjerojatno će nam Apaši biti na vratu od jutra — progunda više za sebe. — Zamijetili su da smo se razdvojili i napast će nas s leđa ili s boka. Ne smijemo se zaustavljati i boriti jer moramo što brže stići na cilj. Trebalo bi poslati kurira naprijed, prije no što nas napadnu.

Nakon dva sata jahanja Seaver dade znak za odmor. Moraju stati, u protivnom neće ujutro moći podnijeti nemilosrdnu žegu.

Narednikove su se slutnje obistinile. U pravo su rano ujutro pili kavu kadli se na njih osula unakrsna vatra s bokova. Na sreću, bili su prilično dobro zaklonjeni. Uz to, da su bili pametni, Indijanci ne bi udarili samo s boka, već bi im odsjekli i prolaz naprijed. Opkoljeni, ne bi imali priliku za proboj. Jmačno nisu mogli čekati.

Vojnici su obarali Indijance i Seaver se smiješio s ponosom. Usred borbe nije im trebalo govoriti. Cantey je povremeno izvirivao iza velikog žbuna i pucao, a Tex Dallas je pucao bez

prestanka i kleo. Rocky Flint je vikao:

— Vi, pasji sinovi, dodite i borite se!

Mogli bi ih ovdje zadržati zauvijek, no to ne bi bilo dobro. Moraju stići u Burnside. Ishod glavnog sukoba ovisi o njihovoj brzini.

Iznenada Apaši krenu na njih u otvorenom jurišu na konjima. Vinčesterke su došle do potpunog izražaja. Vatra je bljeskala na sve strane, popraćena krikovima Indijanaca. Mala zaravan bijaše obavijena dimom. Indijanci su se dali u bijeg.

— Oni su ludi — procijedi Seaver pljujući duhan koji je mirisao na barut. — Ili je Monty naleto na njihov glavni logor, pa je Hatchese naredio svojim ljudima da nas pošto-poto spriječe da dovedemo pomoć.

Indijanski su ratnici nestali u magli, jednako naglo kao što su se i pojavili, ostavljajući poginule i ranjene drugove.

Seaver izda naredbu za pokret. S olakšanjem je ustanovio da među njegovim ljudima nema težih ranjenika. No poslije će i toga biti. Išli su prema jugu, a sunce se dizalo na istočnoj strani Peloncillosa. No sunce se uskoro diglo visoko na plavom nebu, a vrućina je postala gotovo nepodnošljiva. Četa je zašla u središnji dio planine Osages.

Apaši nisu bili daleko. I doista, posve iznenada jedna strelica pogodi Popa Gintera posred grudi. Odmah su mu je izvadili i pokušali zaustaviti krv, ali on odmahne glavom.

— Nema koristi — govorio je s naporom. — No budu li nastavili odapinjati strelice, poubijat će sve — progunda. — Pucati nikad nisu ni naučili. Hajde! — obrecne se na drugove. — Što

tu stojite? Pucajte! Što čekate?

Pop Ginter je disao isprekidano, a zatim počeo krkljati prije no što se napokon zauvijek smirio. Umotali su ga u pokrivač, prebacili na konja i nastavili put.

Poslije podne je jedan dolutali metak pogodio mladog Gusa Karrasa dok je motao cigaretu. Tex Dallas upravo mu je dodao duhan. Okrenuo se u sedlu i ugledao blijesak oružja. Trenutak zatim Karras je tiho jeknuo. Ovoga puta nije trebalo čekati: mladić je pao kao pokošen. I Karrasa su vezali na njegova konja i nastavili marš.

— Jednoga po jednoga sve će nas poubijati — mrmljao je desetar Shiller.

— Prestani, Shille — opomene ga Seaver oštro. — Za svakoga smo ubili trojicu ili četvoricu. Bolje i ovako nego da nas napadnu u otvorenom jurišu. Radimo sve što možemo, za ime svijeta!

— Ne misliš valjda da smo u ova brda došli radi oporavka, Shille? — nasmije se Charley Carter.

— Začepi svoja brbljava usta, prokleti kicošu! — zareži Shiller.

— Ovo već zvuči bolje — naceri se Carter. — Tako se govori, Shille.

Nastavili su put kroz užareni predjel pijeska i kamena, ispućanih i krvavih usana, prašnjavi i znojni, žedni i gladni. Užareni predjel činio se beskrajnim.

Spuštao se suton. Sunce je upravo zalazilo kada je veseli i raspjevani Irac Cantey pogođen u trenutku kada je zastao da napoji konja. Metak ga je pogodio u grlo. Iskrvario je za svega nekoliko časaka.

I treći konj u četi odsad je nosio svoga mrtvoga jahača. Napredovali su veoma sporo. Burnside je još uvijek bio prilično daleko. Ako se ovako nastavi, ni jedan vojnik neće stići u tvrđavu živ. Seaver odluči da će biti bolje da pošalje kurira. Noćas će odrediti čovjeka.

U tom času začuje se prasak puške. Apaši su ponovo napali. Uz ratne povike napadali su bočno s jedne i druge strane i na trenutke se činilo da će četu pregaziti. No borci su se brzo oporavili od iznenađenja i stali uzvraćati žestokom paljbom, tako da su Indijanci stali uzmicati.

Nekoliko je konja bilo ranjeno, Lafferty i Lemonick zadobili su lakše ozljede, a Flint je slomio ruku. Seaver je već pomislio kako su ovoga puta prošli bez težih posljedica, kadli začuje kako Carter kune. Okrene se i ugleda kraj njegovih nogu nepomično tijelo Slatasa Dillona. A koliko je boca ispraznio s visokim koščanim Slatom!

Od dvadeset tri vojnika ostalo ih je devetnaest, a pedesetak Apaša bilo im je još za petama. Burnside je bio daleko na jugoistoku. Ušavši u klanac Cadnac Cut, započeli su dugačak uspon prema vrhu prijevoja, a noć se brzo spuštala.

Kad su se kasno u noći napokon zaustavili da večeraju, Seaver izjavi da traži dobrovoljca koji bi se što prije pokušao probiti do Burnsidea.

— Ja ću poći, naredniče — javi se mladi Bucky Thackston. — Moj je konj najbrži, a usudujem se tvrditi da sam i najvještiji jahač. Uostalom, veoma sam zainteresiran da što prije stignem u postaju, jer Vermilya ima mo-

jih dvjesto dolara, ukoliko ih već nije prokockao ili zapio – dometne.

Seaver napiše poruku za majora i preda je mladiću uz detaljne upute.

– Vjerujem da ću do Burnsidea stići sutra prije noći – obeća Bucky Thackston mahnuvši rukom na pozdrav. – Za nekoliko dana bit ću ponovo ovdje s cijelom vojskom. Ako dotle ne izdržite, niste zavrijedili da vas spašavamo – opet dometne.

Idućeg dana četa se popela na vrh. Seaver naredi da se povuku u zaklon, jer je predosjećao skorašnji napad Apaša. No ovoga se puta prevario. Nakon kraćeg odmora krenuli su nizbrdo. Put je sada bio lakši, a vrućina manja. Možda će izdržavati dok stigne pojačanje.

No idućega su poslijepodneva u podnožju Chickasaw Passa naišli na tijelo mladoga Thackstona. Jamačno je mladić naletio na Hatcheseovu izvidnicu. Javila se ozbiljna zabrinutost: pojačanje iz Burnsidea otpada, četa će se morati sama probiti do tvrđave, a sada su Indijanci bili ne samo iza već i ispred njih.

Pokopali su nesretnog mladića zajedno s ostalim poginulim vojnicima i nastavili put. Bilo ih je sada osamnaest, a od toga petorica ranjenih, ne odviše teško, ali dovoljno da uspore kretanje i umanje izgleda u mogućem okršaju s Indijancima.

Seaver je više no ikada osjećao blizinu smrti.

XI

Montrill se nagne nad mrtvim tijelima Apaša. Pokušali su dvaput napasti malu grupu, ali to ih je stajalo života. Vinčester-

ke su još jednom dokazale svoju moć. Mladi se čovjek uspravi. Odavno nije osjećao takav umor. Zaokruži pogledom po obroncima obavijenim izmaglicom.

Već pet dana su u pokretu, poput zečeva kojima su na tragu vukovi. Neće još dugo izdržati. Okolni brežuljci vrve od Hatcheseovih ratnika.

Dosada su se održali na životu samo zahvaljujući izuzetnoj vještini i sposobnosti, dobrim instinktima i spretnosti vodiča Jima Ravena.

Obrazi Ricka Montrilla bijahu upali, a brada obrasla. Usne su mu ispucale od vrućine, jezik mu je natekao. Povremeno je žvakao duhan i tako vlažio suha usta. Ramena su mu bila opuštena, Izgledao je poput umornog ratnika spremnog za posljednju bitku.

Položaj u kojem su se upravo nalazili bio je siguran. Prirodna piramida uzdizala se nekoliko desetaka metara iznad okolnih žbunjem prekrivenih brežuljaka, a iznad nje se nalazila golema izbočina. Na vrhu je piramida bila nešto šira, a u sredini se nalazilo uleknuće. Pristup je bio moguć samo s prednje strane, jer su se ostale tri strane oštre ivice rušile u provaliji. Samo sa stražnje strane postojala je mogućnost sigurnog spuštanja. Jim Raven je odabrao način spuštanja i sada su čekali da padne noć. Ako se pod okriljem noći uspiju odavde izvući, preživjet će još dan dva. No ako dotada ne stigne pomoć iz Burnsidea, nema nade da će preživjeti.

U uleknuću iza Montrilla raslo je nekoliko stabala okružujući mali brdski izvor. Četiri su konja bila vezana ispod stabala,

a na osušenoj je travi ležao smrtno ranjeni Dunleavy, koji je šutke trpio bolove.

Ashley i Raven su se odmara-
li, dok je Montrill čuvao stražu
s prednje strane.

Smrt nije mimoišla ni njihovu
malu grupu za proteklih pet
dana izazovnog i opasnog poi-
gravanja s Indijancima. Prije
dva dana poginuo je kaplar
McCord u kanjonu suhe rječice.
Jedan ga je metak pogodio u
grudi, drugi u nogu, a treći mu
je usmrtio konja. Snažan i bo-
dar muškarac, uvijek spreman
na šalu, pri punoj je svijesti
usrdno molio svoje prijatelje da
ga ustrijele. Apaši su im bili za
petama, pa nije postojala mo-
gućnost da ga izvuku iz kanjo-
na, a da pri tom ne dovedu u
opasnost vlastite živote.

— Ja sam gotov, za ime svije-
ta! — govorio je teško dišući. —
Pucajte! Nemojte me ostavljati
tim prokletnicima. Dunny! Mo-
lim te, ti to uradi, Dunny! —
preklinjao je sve očajnije i usr-
dnije.

Dunleavy je sjahao i čučnuo
kraj njega dok su ostala trojica
pucnjavom zadržavala Indijan-
ce.

— Mac, ne mogu to uraditi —
reče Dunleavy tiho. — Ne mo-
gu, shvati!

— Moraš, Dunny — zajauče
McCord izbezumljeno. — Ustri-
jeli me već jednom i odlazite
odavde! Ja bih to za tebe ura-
dio, stari prijatelju!

— Izvuću ću te odavde, Mac.

— Do bijesa! — grcao je ra-
njenik. — Ubij me i oslobodi
ovih muka. Molim te, Dun!

Indijanski povici uvjere napo-
kon Dunleavyja da mora poslu-
šati prijatelja.

— Dobro, Mac, okreni glavu

— izusti napokon teška srca i
izvuče revolver.

To je bilo prije dva dana. A
onda je smrtno pogođen i Du-
nleavy.

Zagledan u provaliju, Mon-
trill je pustio mislima da mu
odlutaju u daleku prošlost. Ve-
dre dane svoga djetinjstva pro-
vodio je s mlađim bratom Lan-
ceom i sestrama u divnoj kući.
Čudno je što i sada zna noću
sanjati o toj kući koja je prije
deset godina pretvorena u zga-
rište. Kao da je pred sobom vi-
dio trijem s bijelim stupovima,
osjećao miris ruža i magnolije
što se širio iz vrta.

Sva sjećanja bila su obavije-
na zlatnim sunčevim sjajem ili
srebrnom mjesecinom: kupanje
u zlatnožutom Chattanhooc-
heeju, galopiranje po crvenoj
cesti, lov u maglovita jesenja ju-
tra, raskošne svečanosti i ples u
dvorcu uz rasvjetu kristalnih
svijećnjaka, djevojke nalik na
prekrasne cvjetove.

Odakle sve ove misli? Znače
li one skorbu smrt? Možda.

Život je u mladosti bio tako
lijep, a obećavao je još više. Sjeti
se dviju djevojaka koje su mu
mnogo značile: raskošna juž-
njačka ljepotica Vera Ellen i
Amanda koja je i sada nakon
toliko godina u njemu izazivala
drhtavicu. Čitali su Byrona i
uživali u pucketanju vatre u ka-
minu. Šetnje po mjesecini uz
zvuke gitara i planovi za bu-
dućnost. Možda će u Virginiju
na studij, a brat Lance za njim.
Sve je bilo planirano, no umje-
sto na studij pošli su u rat.

Nakon toga život je poprimio
drugi tok. Nade i snovi nestali
su, a velika obećanja ostala
neispunjena. S trideset i dvije
godine stigao je ovamo na vrh

čudnovate stijene u jugozapadnoj divljini, okružen neprijateljski raspoloženim Indijancima.

Sudbina se odista umije našaliti s ljudima.

Montrill se tužno osmijehne. Noć se spuštala, no ovoga puta Indijanci bi mogli pokušati napasti protivno običaju. Bili su spremni uraditi sve.

Toga poslijepodneva Jim Raven mu je pokazao prvi put velikog poglavicu. Bio je izuzetno visok za Indijanca, širokih ramena i snažne građe, tupog nosa i širokih usana. Dok su njegovi ratnici bili polugoli, on je nosio izbljedjelu plavu tuniku, a na ramenu oznake kapetana. Djelovao je ponosno i dostojanstveno, čak i s udaljenosti, a iz cijele njegove pojave zračile su snaga i opasnost.

Ashley izroni iz šumarka i pride Montrillu da ga zamijeni. Mršavo lice bilo je opaljeno suncem, oči utonule i grozničavo sjajne, ali na usnama se i sada zadržao široki osmijeh.

– Kako se ponašaju, Rick?

– Mirni su, ali mogli bi noćas pokušati napasti. Za Hatchesea su spremni umrijeti čak noću i pustiti duše u vječnom mraku.

– Taj Indijanac posjeduje neku neobjašnjivu moć – složi se Ashley. – Dunny te želi vidjeti, Rick – dometne turobno.

– Je li mu lošije?

Mladić tužno zakima glavom.

– Neće još dugo izdržati. Za njega će smrt biti olakšanje, Rick. Već dugo je u bunilu.

– Želi umrijeti – reče Rick zamišljeno – još od McCordove smrti.

– Ne znam kako smo se još i održali na životu ovdje.

– Zahvaljujući Jimu Ravenu

– reče Montrill.

– Svakako – promrmlja Ashley – a ako nas povede natrag jednako uspješno, siguran sam da ćemo vječno živjeti.

– Ili barem još nekoliko dana, Ash. Sutra ili prekosutra trebalo bi nam stići pojačanje, ako je Seav uspio dovesti momke u Burnside.

– Moraju doći, Rick. Ja ne mogu do vijeka živjeti od duhana, vode i puščanog praha – našali se mladi oficir.

– Ne misliš valjda reći da si gladan, Ash? – naruga mu se Montrill.

– Moj se želudac tako smanjio da ne bih mogao ni jesti ništa pošteno.

– Idem do Dunnya.

Ukočena koraka Montrilli se umorno zaputi prema šumarku.

Našavši se sam na straži, Ashley stane razmišljati o dugaćkom putu koji ga je doveo na ovaj goli vrhunac u Arizoni. Iza njega je djetinjstvo u Vermontu, blistavo zelenilo jezera Champlain što se ugnijezdilo između šumovitih brda Greena i golih brda Adirondacksa. U sjećanju mu je živ okus javorova sirupa u proljeće i padanje zlatnožutoga lišća u jesen, bijele hladne zime na smrznutom jezeru. Slijedi školovanje na Sveučilištu New Havena, a zatim sve prekida rat: Culp's Hill, Lookout Mountain, Cold Harbor, Cedar Creek i Five Forks.

Nakon Appomattoxa vraća se na Sveučilište Yale, ali učenje ga više ne oduševljava. Na kraju se javlja kao dobrovoljac u Treći konjički puk kao poručnik. To je i sada, samo je veoma blizu tome da bude mrtav poručnik. Zajedno sa svojim najboljim prijateljem iz Georgije,

Rickom Montrillom. Sudbina se odista umije našaliti s ljudima i njihovim željama.

Montrill se sagne nad izvorom i opere lice. Jim Raven je spavao ili se pretvarao da spava. Rick sjedne kraj narednika Dunleavyja koji je ležao na travi umotan u pokrivače. Bradato mu lice bijaše upalo tako da su jake jagodice još više dolazile do izražaja. Duboko upale oči bijahu grozničave i sjajne, ali čovjek se hrabro pokušao nasmejati. Oko njega se širio neugodan zadah znoja i krvi.

— Ne mirišem lijepo, Monty — promrmlja on slabim glasom. — Ja sam se navikao, ali za vas je jamačno užasno biti uza me.

— Nama je samo žao što ne možemo učiniti za tebe više, Dunny — toplo će Rick.

— Nema veze, Monty. Uradili ste mnogo — reče Dunleavy i pomakne glavu. — Osim onoga što sam ja uradio za Maca. Najteže što sam ikad uradio — doimetne muklo, a glas ga izda.

— Najbolje što si mogao za njega uraditi — gorljivo prihvatiti Montrill.

— To je drugi bijelac kojega sam u životu ustrijelio.

— Mac je umirao. Ti ga nisi ubio. Samo si ga poštediti mukâ.

— I onoga drugoga sam ubio — dahne Dunleavy. — Nemam mnogo vremena, Monty. Želim ti reći. To mi leži na duši i na savjesti već duže vremena — govorio je isprekidano, tako da se činilo da će svakoga časa prestati.

U Montrillovoj se glavi počela oblikovati sumnja. Slutio je što će narednik reći.

— Dobro je, Dunny, olakšaj dušu — reče blago.

— Ja sam bio taj... onog dana u Aravaipi — reče, a napete crte lica poprime pepeljastosivu boju. — Pucao sam na Dirka Herrolda — izusti napokon.

— Ti si u tom slučaju spasio moj život. Ili Seaverov.

— Nisam mu mogao dopustiti da vas napadne i usmrti.

Dunleavyjeva glava klone na pokrivač. Grčevit bol potrese mu tijelo, a na čelu mu izbiju graške znoja.

— Smrt je na njega vrebala odavno, Dunny — umiri ga Montrill. — Nemoj više govoriti. I ne brini za Herrolda. Sve je kako valja.

Čovjek na samrti pruži svoju krupnu ruku, a Montrill je čvrsto stegne.

— Odlazim. Osjećam to. Vi, se momci, morate izvući. Sada... Monty... radije bih bio sam — mucao je, očima moleći za razumijevanje.

Montrill se blago nasmiješi i ustane. Pogleda ga posljednji put u njenom oproštaju i okrene se prema izvoru, očiju punih tuge. Stari vojnik umire jednako hrabro kao što se i borio. Montrill je bio obuzet divljenjem i poštovanjem. Znao je da smrt neće doći lako i Dunleavy je želio biti sam u borbi s njom.

Iza svojih leđa začuje krik, a zatim nastupi tišina. Kad se okrenuo, sve je bilo gotovo. Narednik Dunleavy je ležao nepomično, s pogledom uprtim, u nebo.

Montrill je nerado priznao da je tako bilo najbolje. Dunleavyjeve su muke skraćene, a oni mogu ponovo na put. Predstoje im iznova bijeg, borba i sakrivanje. Dakako, ako Ravenu pođe za rukom da ih izvede odavde sa stražnje strane stijene.

Montrill je vjerovao da hoće. Nakon proteklih pet dana teško je bilo vjerovati da postoji prepreka koju Jim Raven ne bi mogao savladati. Stari izviđač kao da je bio obdaren nadnaravnom moći.

Dok je koračao prema konjima, padne mu na um Anita Raven i istodobno ga prožmu osjećaji nade, topline i čežnje. Jim je imao pravo. Previše je bio popustljiv prema toj djevojci. Kada se vrate u Burnside – ako se ikada vrate, dakako – bit će odlučniji. Uklonit će Herrolda i Nita će biti samo njegova. U svakom slučaju, Herroldu nije bilo ni na kraj pameti da se nje oženi. Zar s jednom mješankom, kćerkom indijanskog izviđača? Ali on, Montrill, hoće, pa neka oficirski stalež misli što ga volja. On to želi. Čudio se samo zašto je protratio toliko mnogo vremena.

No Burnside je sada bio jednako daleko kao i udaljena planeta, pogotovu ako kroz nekoliko idućih dana ne stigne toliko željeno i očekivano pojačanje.

XII

Tvrđava Burnside je cijelog toga tjedna živjela u iščekivanju vijesti. Od običnog vojnika do majora Thurstona, od indijanskih žena što su prale rublje do majorove kćeri, svi su nape to očekivali ishod ekspedicije. Danima se nigdje u tvrđavi nije govorilo ni o čemu drugome. Svakojake glasine širile su se tim malim naseljem. Četa je razbijena i desetkovana na planinama Osage, u dolini Hells-gate ili na Castle Rocku. Major je bio zabrinut jer od čete nije bilo vijesti, no nikome nije povjeravao svoje bojazni i sumnje.

Vrijeme se vuklo, a napetost je rasla. Ljudi su postajali nervozni.

Zatrpan papirima u uredu, Crispini Herrold nije se osjećao ništa bolje. Proklinjao je svoju naglu čud koja ga je stajala teške kazne i dodijelila mu tako dosadan posao, dok se vani odlučuje o sudbini i o opstanku bijelaca u Arizoni.

Ray Barron je brisao znoj s čela dok su mladi vojnici pod njegovim vodstvom vježbali iz novih vinčesterki. Poslije vježbi povukao se u svoju kućicu, okupao i presvukao u čistu odjeću. Zadovoljno promotri svoje lice u zrcalu, a istodobno se u njegovoj glavi rodi jedna misao.

Montrill i Jim Raven su odsutni, Herrold se usredotočio na Tess Thurston, a Anita Raven većinu vremena provodi sama.

Zakopča uniformu, pažljivo namjesti šešir i izađe na ulicu. U obližnjem dućanu kupi bocu viskija. To će pomoći, premda možda nije prijeko potrebno. Srce mu brže zakuca kad se sjeti tamnopute Kreolke u New Orleansu. Takve su žene obično veoma strastvene.

Nije ni najmanje sumnjao da su u čarima Anite Raven već uživali Montrill, Herrold i drugi muškarci. Žena njenog društvenog položaja jedino za to i živi. Zašto bi se on odricao užitka koji mu ona može pružiti? Oholo je podigao glavu.

Anita Raven je stajala na vratima kuće dok se on približavao. Vješto je prikrila iznenađenje i izražaj koji Barron nije mogao posve protumačiti.

Vidjelo se da je čistila kuću. Bujna sjajna crna kosa bila joj je povezana vrpcom, rukavi su

joj bili visoko zavrnuti, a na čelu su se vidjele male graške znoja. Barronu zastane dah dok je promatrao njene lijepe noge s mekom kožom zlatnosmeđe boje, visoko uzdignute grudi, vitak struk i oble bokove.

– Niste na dužnosti, poručniče? – upitala je djevojka mirno.

– Obilazim straže, Anita. Zar me nećeš pozvati unutra?

– Oficiri ovamo ne navraćaju.

On se lukavo osmijehne.

– Osim nekih, zar ne? – reče i drsko je odmjeri od glave do pete.

– Starih prijatelja – lagano se ona nasmiješi. – Oni su dobrodošli. Na poziv.

– Novi prijatelji mogu također biti ugodni – napomene on nemarno. – Mislio sam da si možda osamljena, Anita – prodorno ju je promatrao.

– Zašto?

– Otac ti je odsutan, Montrill također, a Herrold je, čini se, zaokupljen na drugoj strani.

– Ne smeta mi što sam sama, gospodine Barrone – primijeti djevojka hladno. – Molim vas da mi oprostite, ali moram završiti pospremanje.

Mladić priđe bliže.

– Ja sam osamljen, Anita, i to priznajem. Dopusti mi da uđem i natočim ti piće. Donio sam viski, ali bih ga rado pomiješao s vodom.

U glasu mu se osjećao molećivi prizvuk i ona zastane.

– Nisam mislila da pijete, gospodine Barrone – zatrese ona svojom tamnom kosom. – Dobro, kad baš hoćete, ali smo jednu čašicu.

Ona se okrene, a on pode za njom.

– Veoma je ugodno ovdje –

primijeti, iznenađen čistoćom i udobnošću prostorije u koju ga je uvela.

– Sjednite, molim vas. Donijet ću vodu i čašu – reče i podigne ruke kao da se brani. – Ne, ja ne pijem. Ali vi ste jamačno umorni nakon one teške vježbe danas poslijepodne.

Barronu se učini da u njenom glasu nazire tračak poruge.

– Momci moraju vježbati, Anita. Znam da im nije lako, no možda će im ovdje stečena vještina jednom spasiti život na bojnopolju – reče važno.

Bio je zapravo srdit, ali nije želio pokvariti ono što je smatrao dobro započetim poslom.

– Znate da je vama ženama to teško razumjeti – nastavi on ljubazno, natoči vodu i viski i visoko podigne čašu. – Za tvoju rijetku ljepotu!

– Hvala vam.

Djevojka se gipko i bešumno kretala po prostoriji, namještajući stolice i ispravljajući indijanske sagove, a Barron ju je zadivljeno promatrao.

– Sjedni kraj mene, Anita.

– Žao mi je, ali moram vas zamoliti da odete, gospodine Barrone.

On shvati da mu se ona neprekidno obraća s prikrivenim prezirom i bijes plane u njemu poput šumskoga požara. Iskapi čašu, ustane i priđe joj korak bliže.

– Očito me ne smatrate ravnim Herroldu i Montrillu – reče zajedljivo.

– Nije riječ uopće o tomu – pobuni se ona odlučno.

– O čemu onda? – izazivački će on i približi joj se još više.

Djevojka ustukne, ali njene krupne sive oči i tamno lice nisu odavali strah.

— Molim vas, idite — reče ona meko. — Vi ste čovjek s West Pointa i nadam se da nećete počiniti neku glupost.

On podigne ruke da je zagrli, no Anita napipa iza leđa očev pištolj i vješto ga uperi u zaprepštenog oficira.

— Izlazite! — zazvučalo je poput udarca bičem za uzbuđenog Barrona. — I da se više nikada niste pojavili u ovoj kući!

Barron naglo spusti ruke i sagne glavu.

— Žao mi je, Anita. Tako si lijepa. Na trenutak sam izgubio glavu. Molim te da mi oprostiš — govorio je pokajnički.

— Moj vam oproštaj ne treba — otpovrne ona ponosno uzdignute glave. — Znam dobro što mislite o meni. Samo idite!

Barron bespomoćno raširi ruke, dohvati šešir i bocu te nesigurno pođe prema vratima. Ondje se još jednom okrene. Djevojka je stajala na pragu s pištoljem u ruci, a na licu joj se zrcalila hladna odlučnost pomiješana s prezirom. Oficir se okrene prema izlazu.

Skrenuvši u uličicu što je vodila prema njegovoj kućici, Herrold ugleda Barrona kako izlazi iz oficirske zgrade. Obojica su ubrzala korak u želji da izbjegnu susret.

Barron je već bio nadomak kućnoga praga kadli ga neki neobjašnjivi nagon natjera da zastane i prička Herrolda. Bijesan od poniženja što ga je doživio maločas u kući Ravenovih, želio je povrijediti Herrolda i Montrilla.

— Jesi li za piće, Cris? — upita ljubazno.

— Moram se oprati i obrijati — odbije Herrold. — Ipak, hvala.

— Dobro, mladiću — reče Barron, korakne naprijed, a zatim zastane. — Želiš znati tko je ustrijelio tvoga brata, zar ne? — upita naoko nemarno.

Herrold ga ravnodušno poleđa slegnuvši ramenima.

— Saznat ću te jednoga dana, Barrone.

Barron se nasmije.

— Svi to znaju. Čak vrapci na granama, pa ne vidim razloga zašto ti ne bi znao.

— Kaži — nestrpljivo reče Herrold ne udostojivši se ni da ga pogleda.

— Rick Montrill.

— I prije sam čuo takve glasine — nemarno će Herrold.

— To je istina! — oštro će Barron. — Rickov brat Lance nalazio se u dolini Aravaipe i borio se s ostalim vojnicima u neravnopravnoj borbi s Indijancima. Kada je Derrick Herrold odbio izdati zapovijed da se krene u juriš, Rick Montrill ga je ubio.

— Ti nisi bio ondje, Barrone — opomene ga Herrold mirno.

— Čuo sam iz prve ruke — bio je uporan Barron. — Prihvati to ili ostavi, Herrolde. Vjerovao ti ili ne, bilo je baš tako — završi zlobno.

Spazivši Teresu Thurston na verandi kuće, on ubrza korak. Nakloni joj se s poštovanjem.

— Pozovi me na piće, Tess. Bolje reći, pozivam ja tebe — reče udarivši se po džepu uniforme u kome se još nalazila sakrivena boca viskija.

— Čekam Crisa, Ray — reče ona nesigurno.

— Još bolje — prihvati on. — Može i on s nama popiti čašu. Držim da bi nam svima dobro došlo nakon napornoga dana.

Za opuštanje — namigne obješenjački.

— Dobro, mogla bih ti praviti društvo — prihvati djevojka. — Tata je još u uredu — reče, oklijevajući zastane, zagriže donju usnicu, ali napokon mahne rukom. — Uđi u kuću, Ray. Neprekidno razmišljam o Montrillovoj ekspediciji i veoma sam zabrinuta.

Barron se nasmije.

— Draga moja gospodice, za četu kojom zapovijeda Montrill ne moraš biti zabrinuta! — reče s prizvukom cinizma u glasu.

Djevojčine modre oči oštro ga pogledaju.

— Ne pristaje vam taj sarkazam, poručniče.

— Oprosti, Tess — skrušeno će Barron.

Teresa Thurston se prpošno nasmije i provuče ruku ispod njegove.

— Sve je u redu, poručniče — ljupko ga pogleda. — Pretpostavljam da sam malo nervozna zbog ovog iščekivanja, Ray — prizna tiho.

Sjedili su sučelice jedno drugome i gledali se iznad rubova čaša, kadli je pokucao Crispin Herrold. Pojavio se odmah zatim na pragu, sjajne kose, namirisani i naočit, ali nimalo oduševljen kad je otkrio nazočnost svoga druga s West Pointa. Barron spremno ustane i dohvati bocu s viskijem.

— Ja častim danas, Cris. Vjerujem da sada nećeš odbiti piće.

— Ne, hvala, Barrone — odbije Herrold glatko. — Moram nešto reći Tess. U četiri oka, ako nemaš ništa protiv toga — nastavi suho.

— Ne može biti ništa tako hitno da ne bi mogao sjesti s na-

ma i popiti čašicu — nasmije se Barron. — Uzmi stolac i sjedni, a ja ću te poslužiti — doda hineći da se vidi izražaj mrzovolje na Herroldovu licu.

— Nemoj se truditi — kratko odgovori Herrold. — Ne trebaš nam ni ti ni tvoja boca, Barrone — ošine ga hladnim pogledom.

— Cris! — uznemireno Teresa pogleda mladića i ustane.

— Zaboravljaš na uljudnost i pravila pristojnog ponašanja — pobuni se Barron dok je u njemu ključao bijes, pa s treskom spusti bocu na stol.

— Odista ću se zaboraviti — upozori ga Herrold — ako se ne izgubiš odavde!

— Što se to s tobom događa, Cris? — čudila se djevojka. — Sjedni i popij piće! Osjećat ćeš se mnogo bolje, Cris.

— Osjećat ću se dobro čim on ode.

Barronove se usne izviju u prezriv osmijeh.

— Nisam u tvojoj kući, niti pod tvojom komandom, dragi moj gospodine. Ne namjeravam otići!

Dugo zatomljeni osjećaji naglo su isplivali na površinu i nezadrživo buknuh. Herrold se u jednom skoku nađe uz Barrona i zamahne ljevicom, snažno raspalivši oficira posred lica. Tek kada je ugledao Barronovo zaprepašteno lice s otiscima svojih prstiju na njemu i čuo Teresin krik, postao je svjestan onoga što je uradio.

Barron se brzo oporavi i razjareno baci na Herrolda, udarajući ga objema rukama i gurajući prema zidu. Herroldu zaigraju bljeskovi pred očima, a na usnama osjeti slani okus krvi.

Herrold se nije uspio oporavi-

ti, a Barron je već ponovo jur-
nuo objema šakama na njega.
Pripremio se za posljednji uda-
rac kojim će dotući protivnika,
ali se Herrold odbacio prema
zidu, te istodobno munjevitom
brzinom i velikom snagom stao
udarati Barrona, tako da je nje-
gova pažljivo začesljana kosa
začas bila raskuštrana. Čuo se
zveket čaša i razbijenog sta-
kla.

Barron odskoči od zida, ali ga
Herrold ponovo dohvati ljevi-
com, a zatim dočeka desnicom.
Barron posrne i padne na kolje-
na, zaslijepljen snagom udara-
ca, crvenoga lica i bespomoćno
spuštenih ruku. Trenutak zatim
se zanjše i ispruži na podu bez
svijesti.

Herrold se nagne nad njim,
teško dišući i krvareći, no spre-
man još jednom udariti bude li
potrebno. Iznenada osjeti da je
netko ušao u prostoriju. Uspra-
vi se i okrene.

Na vratima je stajao major
Thurston s ozbiljnim i prijete-
ćim izražajem na licu.

— Lijepo! — reče ironično po-
digavši obrve. — Veoma prikla-
dan način zabave. Ponašanje
dostojno oficira u nazočnosti
mlade gospođice — doda i
okrene se prema djevojci. —
Tess, pođi u svoju sobu! A vi, go-
spodine Herrolde vi ćete u za-
tvor. Javite se dežurnom dese-
taru.

— Zar ne bih mogao ostati u
kućnom pritvoru? — usudi se
zamoliti mladić.

— Bit će vam bolje u zatvoru
— nije popuštao major. — Smje-
sta, Herrolde!

— Da, gospodine, ali... —
mladić je očajnički tražio ri-
ječ.

— Nema nikakvog ali — pre-

kine ga major oštro. — Nedav-
no ste prijetili gospodinu Bar-
ronu. Sada ste svoju prijetnju
sproveli u djelo, barem djelomi-
ce. Zbog toga ćete odgovarati
na vojnom sudu. Javite se dese-
taru!

XIII

Tako se dogodilo da je Cris-
pin Herrold sjedio u zatvoru
idućega poslijepodneva kada se
ostatak Seaverove čete dovu-
kao napokon do tvrđave u prat-
nji Shaddockova voda koji je
izašao pred nju.

Snažno stežući zardale željez-
ne šipke, sve dok ga ruke nisu
zaboljele do lakata, Herrold je
očajnički promatrao kako se
umorni vojnici vraćaju kući,
osam dana poslije odlaska iz
tvrđave.

Bilo je to istog onog poslije-
podneva kada je Dunleavy umi-
rao na vrhu planine.

Petnaest ljudi i tucet konja!
Lica opaljena suncem, prašnja-
va, neobrijana i umorna, uni-
forme prljave i pune krvavih
mrlja, poderane. Oči im bijahu
utonule, a glave sagnute dok su
klecavih koljena posrtali prema
barakama.

Konji nisu izgledali ništa bo-
lje.

Od dvadeset i trojice ostalo ih
je petnaest. Preživjeli su zahva-
ljujući nizu čuda, no sada su iz-
gledali više mrtvi nego živi. Je-
dini starješina među njima, na-
rednik Seaver, unatoč svojoj
starosti i umoru držao se pono-
sno i dostojanstveno. Nekoliko
vojnika je bilo ranjeno, no jedi-
no je Silk Slocum bio u nesvije-
sti na nosilima između dva ko-
nja. Ostali su zadobili lakše ra-
ne i ozljede.

No svima im je zajednički bio
izražaj očiju. Bio je nalik na

onaj koji se susreće u progonjenih životinja ili ljudi koji su prošli kroz užas i više ih ništa ne može uzbuditi.

Seaver je podnio izvještaj majoru Thurstonu i pružio mu Montrillovu poruku.

— Indijanci su nam bili na tragu cijelim putem natrag — objasni umorno. — Ne sjećam se kada sam ih posljednji put vidio toliko mnogo. Svi bismo izginuli da nam Shaddock nije došao u pomoć istočno od Redstona.

— Misliš li da je moguće da je Montrillova grupa preživjela? — upitao je Thurston nape-
to.

— Sve je moguće — slegne narednik ramenima. — Neki su možda još živi, no siguran sam da neće još dugo izdržati ako im ne podete u pomoć, majore.

— Sutra ujutro krećem s dva odreda — odlučno izjavi major.

— Naredniče, izvrsno ste obavili svoj zadatak. Drago mi je što ste se vratili. Javite se s ljudima svoje čete pravo u bolnicu.

— Ja nisam ranjen — pobuni se Seaver.

— Svi se javite liječniku — reče major glasom koji nije trpio prigovora.

— A sutra, gospodine? — pogleda ga Seaver iščekujući.

— Vi ćete ostati ovdje da branite postaju — reče mu Thurston blago. — A sada pođite u bolnicu, Seaveru. Držim da bi vam dobro došlo kupanje i odmor.

Seaver ispljune duhan.

Major hitro sazove sastanak oficira. Dok je trajalo vijećanje, Teresa Thurston se iskrade iz kuće i zaputi prema mračnoj ulici. Nedugo zatim stajala je is-

pod zatvorskog prozora. Začuvši njezin glas, Herrold ustane i grčevito zgrabi rešetke.

— Tess, moram sutra poći — govorio je uzbuđeno. — Reci majoru da mi može oduzeti čin, ali neka me povede, makar kao običnog vojnika. Sve ću uraditi, Tess — govorio je očajno. — Moram poći s njima! Moram!

— Reći ću mu, Cris. No znaš i sam da moja riječ njemu ne znači mnogo.

— Ali potrebni su mu ljudi — reče mladić gorljivo.

— Neće zbog toga isprazniti zatvor, Crispine — podsjeti ga ona s nešto podrugljivosti u glasu.

— Tko još ostaje?

— Malo njih, Cris. Samo ranjenici i oni koji su izmoreni ekspedicijom pod zapovjedništvom Barrona.

— Barron! — krikne mladić s negodovanjem. — Da ima pravde, Barron bi također sjedio ovdje.

— Ti si započeo svađu — podsjeti ga djevojka blago.

— On me je namjerno izazvao. Cijelo je vrijeme vrebao na mene i čekao pogodan trenutak da me izazove — reče Herrold, a u glasu mu se osjeti gorčina. — A mene je optužio da sam mu prijetio!

— Znam da ti je teško, Cris, no tata radi ono što smatra ispravnim.

— U svakom slučaju ga pitaj, Tess. Reci mu da ću biti među vojnicima.

— Uradit ću sve što mogu, Cris. Željela bih, doduše, da ne sudjeluješ u tom pohodu, no neću te odgovarati od tvoga nau-
ma.

Nakon njenoga odlaska Herrold zajauče poput bolesnika.

Sve je to bilo mnogo više no što je on mogao podnijeti. Zatvoren je poput kriminalaca u trenutku kada je na pomolu najveća bitka s Indijancima u cijelom desetljeću. Nije li baš to prilika koju je odavno čekao? Prilika da se dokaže i vrati ugled i sjaj imenu Herrold? A tu je priliku, čini se, nepovratno izgubio. Doživio je konačni poraz, najdublje poniženje koje jedan vojnik može doživjeti.

Čim joj se ukazala prilika, Teresa je zamolila oca da je sasluša. Prenijala mu je Herroldovu poruku, a dodala i svoju molbu, naglašavajući koliko bi mladiću značilo da ga povede u presudnu bitku. Major samo odmahne sijedom kosom.

— Žao mi je, Tess. Ne mogu ga pustiti, a on je dovoljno dugo vojnik da to može razumjeti — uzvikne nestrpljivo. — Čovjek koji treba da uskoro izađe pred vojni sud nema prava postavljati bilo kakve zahtjeve svome zapovjedniku — završi strogo.

Teresa se vrati Herroldu s očevom odlukom. Ovaj okrene glavu, baci se na ležaj i ne prozbori više ni riječi. Pošto ga je uzalud molila da joj se javi, Tess se nakon nekoliko minuta zaputi kući.

Te je noći u Burnsideu vlada la osobita živost karakteristična prije pohoda. Kapetani Jepson i Tribble pokazivali su više poduzetnosti nego mjesecima prije toga. Jepson je živnuo. A Tribble je odbacio nervozu — zajedljivi su vojnici već stali širiti priče kako je to zato što će se uskoro osloboditi ženina opaka jezika, jamačno će lakše izaći na kraj s Hatcheseovim ratnicima no s njom.

U štabu su se prebrojavale

puške, provjeravale zalihe hrane, odjeća i municija, a posebna je pažnja posvećena konjima i konjskoj opremi. Vojnici u barakama užurbano su obavljali posljednje pripreme: čistili su oružje, sakupljali municiju, čuturi-ce i noževe, pisala su se pisma kući, obiteljima, ženama ili draganama, a najpraktičniji su pisali čak oporuke.

— Bucky Thackston mi je ostavio dvjesto dolara reče Vermilya. — Ne bih želio nastradati prije no što ih potrošim — govorio je namigujući.

— A ja se nadam da će McCord preživjeti užas u kome se nalazi — umiješa se Gilkeson. — Još mi nije vratio tristo dolara što sam mu ih pozjamio u St. Louisu.

Vermilya prasne u grohotan smijeh.

— Mac nikada neće skupiti tristo dolara. Ni da doživi devedesetu. Bolje zaboravi na taj novac. Otpiši dug, Gile.

— Zašto mi ne povjeriš onda Buckyjevih dvjesta dolara?

— Nipošto — usprotivi se ovaj još uvijek se smijući. — To će dobiti moja ženica, u slučaju da se meni nešto dogodi.

— Možda se Indijanci neće htjeti boriti kad nas vide u punoj ratnoj spremi i snazi — usudi se reći Turco s primjesom nade i žaljenja.

— Vraga neće, Turk! — uzvikne Meskill prezrivo. — Seaver kaže da su dovoljno bijesni da se pograbe s cijelom državom.

Vermilya se nasmije.

— Kirk je sav nesretan što ne ide s nama. Mora ostati ovdje i čuvati tvrđavu.

— Kažu da mladi Herrold plače poput djeteta u zatvoru

zato što ga ne puštaju da pođe – odmahne Sulima glavom u nevjerici. – A ja bih radije bio na njegovom mjestu.

– Trebali su ga pustiti da ide i da slomi vrat kao i njegov brat. On i njegovi krivi su za smrt mnogih naših vojnika primijeti Vermilya.

– Je li istina da je mladi Hellfire pretukao ohologa Barrona?

– Netko jest, sudeći po Barronovu izgledu – nasmije se Vermilya.

– Misliš li da je Montrillova grupa još na životu?

– Po mome mišljenju, nema dovoljno Apaša da poubijaju njih petoricu – izjavi Vermilya.

– Dao bih sav svoj novac kladeći se na Montyja, Jima, Asha, Maca i Dunnya.

– Ni oni nisu nadljudi – pobuni se Sulima.

– Gotovo da i jesu, a to ćeš ubrzo i sam uvidjeti.

Svjetiljke su gorjele do kasno u noć u glavnom uredu štaba. Barron je bio svjestan svoga pretučenoga lica. U bolničkim se krevetima Seaverova jedinica budila u znoju, mučena teškim snovima, a zatim ponovo tonula u san. U Rannovoj je kućici također dugo gorjelo svjetlo. Anita je klečala i molila za svoga oca i Ricka. Teresa je grčevito plakala cijele večeri i naposljetku zaspala u suzama.

Narednik Kirk se u stražarskoj kućici napio viskija.

Cris Herrold je ležao, nemoćan da usne, zureći u strop. Razmišljao je o Montrillu, okrivljujući za svoju nesreću tog prokletog Južnjaka. Vjerojatno je Montrill pucao na njegovog brata Dirka. Imao je za to više razloga nego itko. Uvijek

mu se na putu nalazi taj nitkov s Juga. Morat će ubiti Montrilla ako se živ ovamo vrati.

Idućega jutra prije izlaska sunca vojnici su bili spremni za polazak, obavijeni blagom jutarnjom izmaglicom. Na čelu povorke bio je sâm major Thurston, Jepson je predvodio odred K, Tribble odred L, a Shaddock kola sa zalihami za petnaest dana boravka na otvorenom. Trubači i indijski izviđači nalazili su se u prednjim redovima.

Bila je to najveća vojna povorka koja je ikad napustila Burnside u potpunoj ratnoj spremi.

Teresa Thurston je stajala na trijemu svoje kuće s kojega se pružao pogled na prostrani trg na kojemu su se obično izvodile vojne vježbe, a koji je sada vrvio od vojnika, spremnih za veliki pohod na Apaše.

Anita Raven je promatrala vojnike s male uzvišice iznad svoje kuće, a Barron s prozora na glavnom uredu štaba. Seaver i članovi njegove jedinice stajali su na prozorima bolnice, a zatvorenici su provirili kroz željezne rešetke.

Cris je zurio u prizor na trgu, obuzet neopisivim očajem. Prodoran zvuk vojničkog roga bijaše popraćen oštrim zapovijedima, a trenutak zatim nastalo je komešanje. Vojnici su uzjahali i dugačka se povorka polako stala gubiti u jutarnjoj izmaglici.

Oštre željezne šipke usjekle su se u Herroldove dlanove, no on toga nije bio svjestan. Zurio je u konjanike što su polako nestajali u daljini, a suze očaja zastirale su mu vid. Neki od njih će poginuti, ali i to je bolje nego trnuti iza zatvorskih rešetaka. U svom očaju i beznadu, mladić

je zavidio svima, čak onima koji se neće vratiti.

XIV

Montrill uzdahne i promeškolji se na tvrdom tlu. Slika prelijepog, suncem obasjanog dvorca Montrill još jednom se pojavila u njegovim snovima. Vidio je svoga naočitog i ponosnog oca, ljupku majku i nasmijanog brata i sestre.

Buđenje nije bilo nimalo ugodno. Bilo mu je hladno. Zajedno s konjima nalazili su se u napola porušenoj kolibi, a kroz napukle grede dopirala je mjesčeva svjetlost. Osvijetlila je Ashleya na pragu s karabinom preko koljena.

— Možeš li spavati, Rick? — upita mladić tiho.

— Previše sam umoran, Ash.

Ashley se nasmije.

Ashley se nasmije.

— Previše umorni da spavamo, previše gladni da jedemo. U krasnom smo škripcu.

— Jim bi se trebao vratiti — zamišljeno će Montrill.

— Doći će — sa sigurnošću će Ashley. — Ne možeš ga čuti dok se ne nađe posve blizu.

Montrill zijevne i prođe rukama kroz zamršenu kosu.

Još tri dana protekla su im u bijegu prekidanom povremenim sukobima i skrivanjima otako je izdahnuo Dunleavy na vrhu stijene. Visoko u brdima, istočno od Hellsgate i Castle Rocka, pronašli su ovu napuštenu brvnaru koja je nekć pripadala Peteru Magneru, te u njoj našli privremeno utočište.

Nakon Dunleavyjeve smrti Jim ih je poveo sa stijene bez većih poteškoća. Idućega je dana Ashleyevu smeđu kobilu

usmrtio metak, no srećom su imali na raspolaganju Dunnyjeva sivca. Nekim ćudom polazilo im je za rukom da budu ispred Apaša, no ta sreća, jamaćno, neće još dugo trajati.

Bili su iscrpljeni beskonaćnim bježanjem i nedostatkom hrane. Danima nisu jeli ništa osim dvopeka i žilave sušene govedine. Lošem općem stanju pridonosila je neprekidna napetost i nesigurnost. Jimova dugaćka crna kosa vidno je osijeđjela za proteklih nekoliko dana, a Ashley i Montrill ostarjeli su preko noć. Svi su bili svjesni činjenice da se opasno približavaju gorkom kraju.

Montrill ustane i stane koraćati po prljavom podu da razgićba ukoćene udove. Zapali cigaretu i zagleda se u svoga prijatelja.

— Ćini mi se da moj plan nije bio dobar, Ashley — procijedi ogorćeno.

— Možda još sve nije propalo, Rick — tješio ga je mladi ofićir.

— Morali bi doći najkasnije sutra.

— Sanjao sam da dolaze, oba odreda u punoj ratnoj spremi — čežnjivo promrsi Ash. — Možda se moj obistini.

Jimova sjenka padne na njih.

— Brežuljci vrve od Apaša. Možda bi bilo najbolje da prećicom udarimo natrag u Burnside.

— Ako naši ne dođu sutra, jedino će nam to preostati — složi se Montrill mrko.

— Pokušat ćemo poći što ranije ujutro. Konji su iscrpljeni, mi takoder.

— Jesi li što ćuo, Jime?

— Puno hvalisanja o tome da

su poubijali cijelu Seaverovu četu. No ne vjerujem da je tako, iako je moguće da su oborili nekolicinu.

— Možemo li još noćas spavati ovdje? Jesmo li sigurni?

— Jednako kao i drugdje, momci. Apaši će napasti tek ujutro, a mi ćemo u samo praskozorje na put reče Raven i protegne se. — Momci, mi smo zaista sretni. Ni sam ne mogu vjerovati da smo još živi. Dvadesetak puta gotovo su nas uhvatili u klopku, ali smo uvijek pronalazili rupe u njihovom obruču i provlačili se. I priroda nam je bila sklona, priznat ćete.

— Nismo baš svi imali sreću — podsjeti ga Montrill.

— Recimo onda devedeset posto.

— Sada ću ja čuvati stražu — izjavi Montrill i dohvati Ashleyevu karabinku.

Sjedne na prag i zagleda se u krošnje borova osvjetljene mjesecom. Nakon nekoliko trenutaka pridruži mu se Raven.

— Monty, želim ti nešto reći — započne Indijanac pomalo nesigurno. — Ako se nešto dogodi, hoću reći ako ne preživim, sve ovo — neodređeno mahne rukom kao da mu je teško govoriti — ti ćeš se na neki način pobrinuti za Nitu, hoćeš li, molim te? — Oči staroga čovjeka bile su pune molbe.

— Svakako, Jime — reče Montrill. — Samo ako mi ona pruži priliku. Umjesto Herrol-du.

Indijanac prezrivo pljune.

— On mi se ne sviđa, Monty. Nita će se urazumjeti i shvatiti tko je pravi muškarac. Ona je dobro djevojka, Monty. Da je njena majka poživjela, izrasla bi u pravu gospođicu. Majka joj

je potjecala iz veoma otmjene porodice — napomene s tugom u glasu.

— Ona jest prava gospođica, Jime — promrmlja Montrill.

— Želio bih da se ti za nju brineš, sinko!

— Svakako. Ali tvoja je molba izlišna, jer se ništa neće dogoditi.

Raven se zagonetno nasmiješi.

— Možda neće. No nije prirodno da jedan čovjek neprekidno izaziva sudbinu. Moja sreća neće trajati dugo. Laku noć, sinko.

Raven nečujno nestane u unutrašnjosti male brvnare. Montrill se zabrinuto zagleda u mrak. Jim jamačno ima loš predosjećaj. Kao i svi, uostalom. Nisu li njegovi snovi dokaz za to. Ashley također priča o svojoj obitelji više no ikad. I o ljetima u Vermontu. Kad se čovjek približi kraju puta, uvijek se okreće unatrag.

Ustali su prije zore, dršćući od hladnoće. Progutali su nekoliko zalogaja, oprali se i napojili konje. Svaka im je kretnja bila teška i trom. Bezvoljno su žvakali neukusno meso, a Jim Raven se tužno zagleda u pregršt duhana na dlanu. Naposljetku sumorno odmahne glavom i vrati ga u džep.

— Čim nisam u stanju žvakati duhan, znam da nešto nije kako valja — izusti turobno.

Uzjahali su nespretno poput ljudi koje muče tjelesni bolovi, čvrsto stežući zube da ne zastejnu. No postepeno su se sedla omeškala i ugrijala, a jahači opustili. Nakon pola sata izgledali su ponovo odmoreni. Jim ih je vodio prečicom do istočnog ruba Hellsgatea. Ovoga pu-

ta Montrillu je pažljivo objasnio put do Burnsidea, upozoravajući ga na sve opasnosti koje vrebaju. Montrill zadršće. Jim to nikada prije nije radio. Znači, ponovo je u pitanju njegov predosjećaj smrti.

U podne su se stali spuštati niz obronak pošumljen jelama, topolama, bukvama i smrekama. Na sjeveru se pružao Castle Rock, a hrbat Osagesa ostao je na jugu. Kroz dvogled je Montrill jasno vidio mnoštvo Indijanaca na obroncima, ali vojsci ni traga.

— Čini se da smo im ovoga puta izmakli — primijeti Jim Raven. — Ovo je prvi dan da nam nisu za petama i ne pucaju u naše vratove — naceri se zabacivši šešir na potiljak. — Dakako, dan još nije završio.

Sredinom poslijepodneva našli su se na travnatoj zaravni nedaleko od Castel Rocka, odakle je ova luda trka i započela.

— Sada se moramo odlučiti, momci — najavi Jim. — Hoćemo li se vratiti starim putem ili preko brda do Cherokeeja.

Odluku nije bilo teško donijeti: nijedan nije želio upasti Indijancima u šake.

— Čekaj, što je to? — promrmlja Raven u trenutku kada su se stali penjati uskom brdskom stazom.

Najprije se vidjeli samo oblak prašine što se kretao prema Castel Rocku. Čula se udaljena pucnjava. Apaške patrolе dale su se u bijeg, povremeno pucajući. Napokon iz dimne zavjese izrone plave uniforme koje su za trojicu muškaraca na rubu stijene bile nezaboravan prizor. Montrill osjeti kako mu srce ubrzano kuca kao da će iskočiti iz grudi, a nešto u grlu ga je gu-

šilo od osjećaja što su nezadrživo navirali.

Treći konjički puk napokon se pojavio.

Kroz dvogled su jasno mogli vidjeti vojnike premda su se Montrillu oči na trenutak zamaglile od ganuća. Vidio je kapetana Triblea na istočnom krilu. Major i Shaddock bili su u centru, a kapetan Jepson je zapovijedao udaljenim zapadnim krilom. No gdje je Cris Herrold? Nije valjda u pozadini s kolima? Ili ga je možda major ostavio u tvrđavi Burnside? Montrill pruži dvogled Ashleyu.

— U pravi čas! — oduševi se ovaj. — Volio bih da sam dolje s njima tako da nam snage budu barem jednom izjednačene.

Jim Raven nije krio zadovoljstvo.

— Sjajno! Nismo potratili naše vrijeme, momci — reče sa strahopoštovanjem u glasu. — Poglavica Hatchese neće izdržati napad naše konjice.

Zatečeni žestokim napadom, Indijanci su se raspršili na sve strane. No krila su se stala zatvarati potiskujući Apaše do podnožja planine, zahvatom nalik na kliješta.

— Stari veteran nije izgubio ništa od svoje strateške vještine — mrmljao je Montrill smješkajući se. — A mali Trib i debeli Jep danas su već zaradili svoju plaću — dometne s prizvukom blage poruge u glasu.

— Hatchese nije dolje — reče Ashley koristeći ponovo dvogled.

— Mnogi nisu — progunda Raven dohvatajući dvogled. — Nema ih više od stotinjak dolje. Kad je Hatchese s njima, drugačije se bore.

— Još stotinjak ih ima u brdi-

ma iza nas – procijeni Montrill.

– Znači, glavniha njihove vojske još je s Hatcheseom – zabrinuto zaključuje Raven. – To mi se ne sviđa, momci! Napast će ih iznenada.

No bitka što se odvijala pred njima nastavila je zaokupljati njihovu pažnju.

Borba se odvijala s nesmanjenom žestinom i polako približavala vrhuncu. Satjerani u tjesnac, Apaši su padali kao pokošeni unatoč otporu. Bez Hatchesea su bili izgubljeni. Major Thurston daje znak Shaddocku da krene u izravan juriš. Montrill pomisli kako je taj zadatak trebalo da bude dodijeljen Crisu Herroldu.

Indijanci su sjahali i pokušali potražiti zaklon, ali ih je konjica pregazila i potisnula do podnožja Castle Rocka.

Nove vinčesterke bile su uvelike zaslužne za ovakav ishod borbe. Apaši su bili daleko slabije naoružani. Stare karabinke, koplja i strelice bile su suviše nemoćno oružje za suvremeno naoružane vojnike u modrim uniformama. Mali broj preživjelih Indijanaca podizao je ruke u znak predaje. Nekoliko ratnika počelo se verati uz strme stijene, ali osvetnički raspoređeni vojnici precizno su ih gadali.

Pobjeda vojske bila je potpuna, baš kao i poraz Apaša. No Hatchese je još bio na životu s glavninom svojih snaga. Jedna bitka ne čini rat. Odlučni okršaj još predstoji.

I oba odreda platila su cijenu pobjede. Nasmijani Vermilya imao je pravo kada je tvrdio da će poginuti prije no što potroši Thackstonove novce, a Gilkeson više nije morao brinuti ho-

će li mu poginuli desetar McCord vratiti tristo dolara.

Narednik Kirk je ležao mrtav među ustrijeljenim Indijancima, a poginuo je i Turco koji je govorio da se Apaši neće boriti. Nedaleko od njih ležali su bojažljivi Sulima i Audette, vojnik francuskog porijekla.

No Indijanci su prošli daleko lošije. Većina ih je bila mrtva i ranjena, a manji broj zarobljen. Time je Hatcheseova vojska pretrpjela značajan gubitak, ali ne dovoljan da bi rat bio okončan.

S dvogledom na očima Jim Raven iznenada udari nogom o tlo.

– Gledajte tamo dolje – krikne uzbuđeno. – Eno Hatchesea!

Daleko na jugu i zapadu, u smjeru Cadnac Cuta, lebdio je oblak prašine žut poput šafrana. U početku je izgledalo kao da se Hatchese namjerava približiti vojsci s leđa, no nakon kraćeg promatranja postalo je očito da se oblak kretao prema planinskim prijevojima na izlazu iz pustinje.

Trojici promatrača nametnuo se sam od sebe zaključak: Hatchese s približno dvjesto ratnika namjerava napasti samu tvrđavu. Burnsideu je prijetila velika opasnost.

– Bit će bolje da što prije krenemo tom tvojom prečicom, Jime – ozbiljno ga pogleda Montrill. – Major će vidjeti što se događa i krenut će natrag, ali ne na vrijeme da pretekne Hatchesea.

– Čini se da imaš pravo – progunda Raven. – Dosta smo se odmarali.

– U tvrđavi je ostalo veoma malo vojnika – reče Ashley zamišljeno. – Jedan vod s ranje-

nicima i ženama.

– Seaver i momci jamačno su također ostali tamo – podsjeti ga Montrill. – Oni će pomoći.

Jim se naceri.

– Da ne spominjemo Herrol-da i Barrona. Ta će dva kadeta sigurno obraniti tvrđavu! – reče, a glas mu poprimi podrugljiv prizvuk. – Hajdemo, momci! S prečicom ili bez nje put do kuće je prilično dug.

Tri dugačke sjene na poslijepodnevnom suncu odmakle su se od ruba zaravni. Nestalo je užitka zbog maloprijašnje pobjede. Svaki je jahač bio obuzet zabrinutošću zbog Matcheseova iznenadnog poteza. U podne Jim Raven dade znak za pre-dah.

– Osjećam da su Apaši u blizini – zasjale su sokolovske sive oči na njegovom tamnom izboranom licu.

Izvukli su puške upravo u trenutku kada su posvuda oko njih stale fijukati strijele i praštati puške. Jedna se strijela zarije u Ravena, a trenutak zatim metak pogodi njegova vranca i ovaj padne zbacivši Jima. Jim je počeo smjesta pucati, klečeći na koljenima.

Montrill klizne sa sedla, potjera konja prema zaklonu, a sam čučne s vinčesterkom u ruci. Ashley se povede za njim. Ukopa se iza žbunja i otvori vatru na neprijatelja.

Jim dopuže do Montrilla i zagleda se u strelicu što mu je virila iz grudi.

– Zamisli! – reče mrteći se. – Strelica! I to pravo u grudi, Monty!

Montrill izvruche nož spreman da izvuče strelicu.

– Odreži je, Monty – reče

Raven ispljunuvši krv – ali ne-moj je izvući. Dulje će trajati na ovaj način.

Montrill kimne i odreže oba kraja. Ashley je u međuvremenu neprekidno pucao iz svoga zaklona.

– Neopreznost! – progunda Raven ljutito. – Naprosto sam naletio na nju. U ovoj opasnoj igri čovjek nikada ne smije prestati misliti. Monty, vas dvojica morate poći prečicom što prije do tvrđave.

– Ti ćeš biti s nama, Jime – reče Montrill i gurne novi metak u pušku.

– Ovoga puta neću, sinko! Meni je odzvonilo – reče, predahne, pa gorljivo nastavi. – Izvući ćete se odavde uskom stazom iza naših leđa. Nije previše strma.

– Još ćemo ostati ovdje – otegne Montrill zabrinuto promatrajući njegovo blijedo lice.

– Nemaš mnogo pameti, za ime svijeta! Pokaži malo više razuma! Nakon toliko vremena provedenog zajedno trebalo bi da se ponašaš razboritije, sinko! U ratu smo! – reče Raven i nastavi mirno puniti pušku.

– Svi ćemo poći odavde, Jime!

– Ja neću – reče Raven spokojno. – Tako mora biti osjećao sam da smrt dolazi, sinko!

Ashley se pomakne prema njima.

– Približavaju se s lijeve strane, Rick – govorio je mirno i bez usplahirenosti u glasu. – Ima ih više od dvadeset.

– Podigni me malo da imam bolji pregled za pucanje – reče Jim Raven, koji je sve teže disao, ali je unatoč tome zadržao prisebnost.

Montrill mu pomogne da se

osloni na stijenu. Jim je grizao usnicu, ali nije zastenjao, premda ga je razdirala užasna bol.

— Odlično, mogu pucati i žvakati duhan — reče gotovo vedro.

Apaši su ostavili konje i stali se penjati približujući se proplanku s puškama u ruci. Trojica muškaraca odgovore žestokom paljbom i nekoliko Indijanaca padnu bez glasa. Juriš je bio odbijen i Apaši su stali uzmicati.

Raven se nasmiješi Montrillu, no smrt se već zrcalila u njegovim sivim očima.

— Drago mi je što su pričekali s napadom tako da nisam propustio onu predstavu maločas. Hatcheseova vojska još nikada nije bila poražena do nogu kao tada — izgovori s naporom. — A sada se čistite vas dvojica!

— Štedi dah, Jime!

— Mogu ih zadržati. To je jedino što još mogu uraditi. Dovraga, mućni glavom, sinko!

— Možda nam se ovdje sviđa — reče Montrill meko. — Evo ih, dolaze ponovo, Jime!

Vinčesterke su i ovoga puta oborile nekoliko Apaša, ali su ostali ratnici nastavili jurišati. Raven odloži praznu pušku i izvuče dva kolta. Njegovi su revolveri grmjeli dok su Montrill i Ashley punili puške.

Montrill doda Ravenu napunjenu pušku. U tom času Raven se zgrči i pokako spusti na koljena. Montrill prokune i još bješnje zapuca na Apaše. Čuo se urlik ranjenih i umirućih Apaša, a zatim je u njihovim redovima zavladao metež. Još jednom su se dali u bijeg ostavljajući mrtve po padini.

— Možda ćete sada otići —

zaječi Jim Raven uhvativši se krvavim rukama za želudac. — Krenite, Monty! Netko mora stići u Burnside na vrijeme!

Montril odlučno odmahne kosom boje pijeska.

— Ja umirem, ti prokleta budalo! Ne želim nikoga kraj sebe izuzev mrtvih Indijanaca! — krikne izbezumljeno Jim.

— Oni se povlače.

— Nemoj mi prodavati takve priče, dječaće! Vratit će se oni.

Raven se nasloni na stijenu, držeći se za trbuh, dok mu se znoj slijevao niz ispaćeno lice. Smrt je već zamutila njegove bistre sive oči. Montril dađe znak Ashleyu i ovaj priđe bliže.

— Jime — mrmljao je kleknuvši kraj njega.

Ravenovo se lice razvuče u grč. — Ash, možeš li natjerati ovog budalastog Južnjaka da krene odavde? — obrati se Jim Ashleyu.

— Čemu ta žurba, Jime? — upita Ashley trudeći se da mu glas zvuči dobro.

— Ne treba mi nitko! — Za ime svijeta, odlazite odavde — govorio je sa sve većim naporom.

Glas mu se prelomi. Snažan kašalj potrese izmučeno tijelo, a krv mu navali na usta. Trenutak zatim Jim Raven se smirio. Položili su ga na travu, suznih očiju, a zatim uzeli njegovo oružje i uspravili se.

— Kojim putem, Rick? — upita Ashley odlučno.

— Pustit ćemo ih da još jednom dođu, a zatim se povući — odluči Montrill.

Ovoga puta pustili su Indijance da priđu sasvim blizu prije no što su tako žestoko osuli vatra da su polovicu poubijali, a ostali su se dali u bijeg.

Odmah zatim Ashley i Montrill su uzjahali i koristeći trenutak zabune u redovima Indijanaca, jurnuli nizbrdo ostavljajući za sobom oblak prašine.

Tužni zbog gubitka Jima Ravena, jahali su prema prečici što će ih odvesti u Burnside.

XV

Tvrđava se kupala u proljetnom suncu. Prostrani trg djelovao je napušteno, a uličice i trgovine neuobičajeno tiho.

Teresa Thurston se užasno dosađivala. S Anitom Raven se više nije družila, a s gospodom Jepson i Triblenije nije imala ništa zajedničko. Cris je bio u zatvoru, pa su joj jedino Seaver, Crater i Dallas povremeno pravili društvo.

No oni su je suviše uzvisili iznad sebe, te se kraj njih nije osjećala ugodno. Posjetila je u više navrata Crispina Herrolda u zatvoru, ali je on uvijek gledao mračno preda se, ne prozborivši ni riječi. Na kraju je počela razmišljati o Kirbyju Tisdaleu. Nadzornik nije svraćao u tvrđavu nakon sukoba s Herroldom. Djevojku je pomalo smetalo što se on tako brzo odrekao njenoga društva. Konačno je odlučila da odjaše do ranča »Forrester«. Ranč nije bio daleko, a jahanje će joj goditi.

Tess nije smjela napuštati tvrđavu bez pratnje, no vojnici nisu mogli ništa odbiti majorovoj kćerki. U savršeno skrojenom jahačkom odijelu uzjahala je omiljenog vranca, izbjegavajući put na kojem bi mogla naletjeti na Barona i polako izašla iz tvrđave.

Udaljena pucnjava na trenutak je zaustavi. No zaključila da to vjerojatno puškaraju Kirby-

jevi kauboji, pa nastavi put.

Izbila je iza okuke i preneraženo zastala. Gospodarske zgrade ranča bijehu pretvorene u pravu buktinju. Crni oblaci dima zastirali su vidike, a vatra je zahvatila i ogradu.

Užasnuta i ukočena, promatrala je Indijance na konjima kako pucaju prema ranču. Njihovi ratni pokličići izazivali su jezu u njoj.

Odlučno okrene konja i poju-ri natrag, no Apaši su je već bili zapazili. Bacivši pogled iza svojih leđa, Tess opazi četiri Indijanca na konjima kako jure za njom. Njen je konj bio snažniji od njihovih, ali unatoč tome sve više ju je obuzimao strah. Kosa joj se vijorila, a vranac je jedva dodirivao kopitama tlo. No unatoč tomu osjećala je da su Indijanci smanjili razdaljinu.

Ocijenila je da Apaša ima oko pedesetak, a u tvrđavi svega petnaestak vojnika, ako se ne računaju ranjenici i zatvorenici. Žene neće biti ni od kakve pomoći, izuzev nje i Anite Raven, koje umiju pucati. Ipak, situacija joj se u prvi čas nije učinila tako beznadna, dakako, ako Apaša ne bude više.

Krajičkom oka opazi još tri jahača sa zapada. U prvi je mah pomislila da su to indijanski ratnici, no trenutak zatim odahne prepoznavši Kirbyja Tisdalea, Bowie Hulpritta i još jednog kauboja. Jamačno su njih trojica bili negdje na pašnjaku i zahvaljujući tomu ostali na životu.

Apaši se rašire i počnu pucati, no kauboji smjesta odgovore snažnom paljbom. Jedan konj i Apaš padnu na tlo, zatim krikne još jedan Indijanac. Preostala dvojica se okrenuše i stadoše bježati prema ranču. Teresa

Thurston zauzda konja i priče-
ka svoje spasitelje.

— Zar ti je otac poludio? —
upita Kirby oštro. — Pušta te
van samu.

— Moga oca nema — odreže
ona.

— Što je s ostalima u tvrđavi?

— Ne krivi njih, Kirby! Ja sam
kriva. Naprosto sam pobjegla.

— To ti vjerujem — reče on
suho.

— Hvala vam, svima — reče
ona zadihano.

— Idemo do tvrđave. Ona je
slijedeća na redu — mrko će
Tisdale, promatrajući djevojku.

Šutke su nastavili put. Teresa
je drhtala od straha. Tek sada je
shvatila u kakvoj se opasnosti
nalaze. Samo da izdrže do oče-
va povratka.

Na ulazu u tvrđavu odlučno
se obrati stražarima.

— Indijanci su na ranču »For-
rester«. Zatvorite vrata i obavi-
jestiti sve da se sprema za obra-
nu — govorila je oštro.

Ray Barron se pojavi na trije-
mu glavnog oficirskog štaba
gladeći rukama kosu i mršteći
se na Teresine pratioce. Ona
mu bez daha ispriča što se do-
gađa, a njegovo suncem opalje-
no lice naglo problijedi.

— Do vruga! Indijanci? — Ov-
dje? Jesi li sigurna? — proma-
trao ju je on s izražajem nevje-
rice na licu.

— Zar ne vidiš onaj taman
oblak iznad ranča »Forrester«?

— upita djevojka pokazavši ru-
kom prema sjeveru. — Spalili
su ranč. Bit će ovdje prije no što
se osvijestiš. Oslobodi zatvore-
nike, Ray!

Njegova se brada naglo po-
digne.

— Ne, Tess. Nemam ovlašte-
nja da to uradim. Oni koji su

uhapšeni ostat će u zatvoru.

— Ovo je izuzetna situacija!
— krikne ona ljutito. — Bit će
nam potreban svaki čovjek koji
može držati pušku u ruci.

— Ja ovdje zapovijedam, go-
spodice Thurston — reče on us-
pravivši se ukočeno.

— Ti si prokleta budala! —
dobaci ona razjareno.

Barron je netremice zurio u
njeno srdito lice. Kirby Tisdale
ga prezrivo pogleda i reče:

— Ovo nije vrijeme za svadu.
Pedesetak Apaša veoma će br-
zo stići ovamo. Ne možete osta-
viti ljude u zatvoru.

Barron ga ošine gnjevnim po-
gledom.

— I vas ću zatvoriti ako ne
umuknete i ne nestanete odav-
de. Neće mi svatko davati na-
redbe!

— Zar se ovako ponaša jedan
vojnici — procijedi Tisdale ljuti-
to. — Slušaj, ovaj će trg uskoro
biti pun Indijanaca ako ne pu-
stiš zatvorenike.

— Upozorio sam te, kauboju
— krikne Barron. — Ja ću orga-
nizirati obranu tvrđave. Zatvo-
renici će ostati ondje gdje jesu,
a ti ćeš im praviti društvo — do-
metne podrugljivo.

Kirby zamahne desnicom i
snažno raspali Barrona posred
lica. Zatim ga udari i ljevicom,
tako da se poručnik ispružio na
zemlju. Tisdale je stajao iznad
njega.

— Oficir! — s prezirom proci-
jedi promatrajući onesviještena
poručnika, a zatim se obrati
ostalima: — Pronadite ključeve!
Tess i mi otvorit ćemo zatvor.
Požuri, djevojčice!

Desetar doda djevojci ključe-
ve.

Zatvorenici su izlazili jedan
za drugim i brzo upoznawali si-

tuaciju. Desetari Magill i Hightower, Crispin Herrold i još neki.

— Kakva sreća — uzvikne Magill. — A stari je Kirk mislio da je jedino on sretan. Hajdemo, momci, uzmimo puške!

— Hvala ti, Tess — reče Herrold ganuto dok su koračali prema uredu glavnog štaba.

Opazivši Barrona ispružena na verandi, on se pri put za posljednjih nekoliko dana nasmije. Okrene se Tisdaleu.

— Hvala i vama, Kirby. Barron je, čini mi se, navikao na batine.

— Bilo mi je pravo zadovoljstvo — naceri se Tisdale — srediti toga naduvenka. Zašto ste vi dospjeli u zatvor?

— Uradio sam ono što ste vi sada uradili poručniku Barro-
nu.

— Sjajno, vojniče. Možda ćemo se vi i ja odsada dobro slagati.

— Nadam se.

— Kirby ga je sredio samo sa dva udarca — zadirkivala je djevojka Harrolda.

— Možda sam ja malo omekšao Barrona, Tess — nasmije se Herrold.

Teresa ga začuđeno pogleda. Još nikad nije izgledao tako mlad i opušten, vedar i prijateljski raspoložen.

— Cris, ti preuzimaš zapovjedništvo u svoje ruke — reče ona ozbiljno.

— Hvala vam! Oboma! Pokušat ću opravdati vaše povjerenje.

Istoga časa stao je izdavati odrješite naredbe. Dvojica vojnika odnijela su Barrona u bolnicu.

— Vjerojatno ih nećemo moći spriječiti da uđu u tvrđavu —

zamišljeno je Cris promatrao trg. — Morat ćemo se utaboriti u jednoj zgradi. Najbolja je bolnica — reče i baci pogled na temeljitu zgradu što se uzdizala na brežuljku u sjeverozapadnom dijelu tvrđave. — Ranjenici će nam pomoći, a mi ćemo njih štititi.

Sve zalihe hrane, oružja i municije hitro su prenesene u bolnicu.

— Desetaru Magille, odaberite ljude koji će odvesti konje i njihovu opremu iz staja i korala u podrumu bolnice. Desetaru Ettingeru, povedite tri čovjeka i prenesite sve dokumente iz štaba u ured bolnice. Brzo! — odjekivale su njegove zapovijesti.

Mladić se iznenada obrati Teresi:

— Pobrini se da sve žene pođu u bolnicu s najnužnijim stvarima i dragocijenostima. Hulpritt i njegov prijatelj mogli bi ti pomoći.

Djevojka bez riječi krene u pratnji dvojice kauboja. Kirby Tisdale je promatrao Herrolda sa zaprepaštenjem, divljenjem i poštovanjem.

— Sva je sreća što vojska posjeduje ljude kakvi ste vi, Cris — izusti napokon.

— Hvala, Kirby. To je najveća pohvala koju sam dobio otkako služim u vojsci. Jedina, rekao bih — doda sa smješkom.

Herrold se obrati mladom vojniku:

— Reci vlasniku saluna da pošalje dva sanduka viskija u bolnicu. Bit će nam potrebna okrepa — namigne Tisdaleu.

— Tko će to platiti? — upitao je nešto kasnije debeli čovjek strijeljajući očima poručnika.

— Vojska — otpovrne ovaj, ne trepnuvši okom — dakako, ako

itko preživi, pa i ti. Bolje da razmišljaš o tome kako da sačuvaš živu glavu, prijatelju, nego viski.

Znojeći se pod teretom nove odgovornosti, Cris Herrold se osjećao bolje no ikada u životu. Sretan i pun zanosa, rješavao je najsloženije zadatke za obranu tvrđave. Naposljetku je svanuo njegov dan. Ukazuje mu se prilika kakvu je odavno iščekivao i za koju je već pomislio da je izgubljena. Prilika da spasi garnizon i vrati stari sjaj porodičnom imenu stoji mu na dohvat ruke.

Teresa Thurston je prelazila trg u pratnji gospodâ Tribble i Jepson te vojnika Andrusa. Svi su u rukama imali zavežljaje. Anita Raven i Bowie Hulpritt izronili su s druge strane trga, noseći odjeću i oružje.

Vojnici su užurbano prenosili sve zalihe hrane u bolnicu, a konji su već bili smješteni u bolničku staju.

— Zdravo, Crispine — pozdravi Herrolda liječnik Halverson, sjedokosi muškarac živih kretnji. — Čujem da si ti zapovjednik. Barronu je pukla vilica i neko vrijeme neće biti sposoban za borbu. Drago mi je što si mislio i na viski. Poslužit će nam kao anestetik.

Herrold je provjeravao raspored ljudi i oružja, postavljajući najbolje strijelce na najvažnija mjesta. Ljudi su nagoniski osjetili da se u mladom poručniku nešto zbiva i slušali ga bez pogovora. Jamačno mu je zatvor činio dobro. Sada je sve više nalik na Montrilla, njihovog ljubimca.

Teže ranjeni vojnici smješteni su u prizemlju, a pokretni ranjenici zauzeli su položaje na prozorima, s puškama u ruci.

— Apaši nas svakako vole — primijeti Lafferty s nogom u gipsu, stojeći kraj prozora. — Došli su za nama čak ovamo.

— Možda ćeš poželjeti da ne dođu — odvrati mladi Parilli.

Svi stanovnici tvrđave nalazili su se u bolničkoj zgradi. Velika teška hrastova vrata bila su zatvorena i poduprta motkama, a vojnici su zauzeli svoja mjesta. Supruge oficira smjestile su se u malom laboratoriju u blizini liječnikove sobe, a Anita Raven i Tess Thurston odlučno su zahtijevale da ostanu s vojnicima i pomognu im ako zatreba.

Nekoliko Indijanaca, koji su živjeli u tvrđavi, određeni su za čuvanje konja u podrumu, osim dvojice starih Navaja koji su izrazili želju da sudjeluju u borbi protiv Hatchesea.

Herrold je zajedno sa Seaverom obišao sve prostorije, dajući primjedbe i naredbe, no često prihvaćajući i savjete staroga iskusnog narednika. Vojnici još nikada nisu vidjeli Crisa Herrolda tako opuštenog i vedrog, mirnog i sigurnog, uravnoteženog i umjerenog. Izvrsno je vladao samim sobom i cijelom situacijom. Kao da je preko noći sazrio. Njegova pojava ulijevala je ljudima samopouzdanost i vjeru.

Sve više su ga uspoređivali s Montrillom. Teresa Thurston je s ponosom i ljubavlju promatrala naočitog poručnika. I Anita Raven je bila sretna zbog promjene u Herroldu. Željela je da su Jim i Rick Montrill ovdje i da ga mogu vidjeti. Više nije bila zanesena njime, prerasla je mladenačku zaljubljenost, ali prvi je put osjećala prema njemu prijateljstvo i poštovanje. Palo joj je na um da je Cris vjero-

jatno cijelog svog života čekao ovaj trenutak. I kad je trenutak došao, on je odrastao, pretvarajući se u muškarca spremnog da se uhvati ukoštac i s najtežim iskušenjem, sa svojom sudbinom.

Tex Dallas, Charley Crater i Red Fennell zauzeli su položaje u uredu liječnika Halversona, odakle se pružao pogled na cijeli prostor ispred bolnice.

Herrold pogleda kroz prozor i opazi prve Apaše na domaku tvrđave.

— Evo ih! — promrmlja. — Vjerujem da ćemo uskoro postati veoma zaposleni.

Stari Seaver je pažljivo promatrao Herrolda, kimajući s odobravanjem. Mladić je sazreo preko noći i prava je sreća što je ostao u tvrđavi. Teško mu je bilo zamisliti napuhanog praznoglavog Barrona na njegovu mjestu.

Herroldov zvonak glas odjekne bolnicom.

— Čuvajte municiju i položaje! Pustit ćemo ih da oni dođu k nama!

Nadao se da se Hatchese nalazi s Indijancima, jer je velikog poglavicu smatrao svojim osobnim protivnikom. Bio je s Geronimom na Aravaipi, a ujak mu Cochise uništio je kod Querhade odred pukovnika Herrolda.

XVI

Zadovoljeni pobjedom na ranču „Forrester“ Indijanci se nisu žurili. Prethodnica se ljestvama popela uza zid i otvorila velika vrata na sjeveroistoku od bolnice. Ostali su stali ulaziti na konjima.

Seaver ih je promatrao kroz dvogled.

— Nema Hatchesea ni velikih

poglavica — primijeti. — Sve su to uglavnom mladi, ali nadobudni ratnici.

Ratnici su izražavali gotovo djetinjasto veselje što su prodrli u čuveno uporište velikog bijelca, kojega su prezirali jer je dvaput kršio mirovni ugovor. Zapazivši da je tvrđava posve prazna, s izuzetkom bolnice u udaljenom kutu, počeli su zadovoljavati svoju djetinju znatiželju. Obilazili su kuće, uništavali stvari, uživali u razbijanju prozora. S vremena na vrijeme ispalili bi pokoji hitac i ispustili ratni poklič.

Pošto su opustošili glavni štab tvrđave i okolne zgrade, bakljama su ih zapalili. Vojnici, koji su sve to promatrali, grizli su usnice u nemoćnom bijesu. Vlasnik saluna je počeo vikati, ali ga je Magill ušutkao.

Dok je vatra proždirala suhe drvene zidove strelovitom brzinom, Indijanci su se obilno služili jeftinim viskijem koji vlasnik saluna nije stigao skloniti. Kad su stigli pred bolnicu, mnogi su već bili pod djelovanjem alkohola.

Na poručnikov znak, vojnici su istodobno otvorili vatru iz vinčesterki i za nekoliko minuta osujetili indijanski juriš, obarajući neprijatelja na sve strane. Nedugo zatim Apaši su promijenili taktiku. Pronašli su zaklone, doduše ne onakve kakve su imali vojnici u udubljenjima bolničkih prozora, jer su većinu kuća u okolici spalili, ali su ipak manje ginuli, a zadavali više muke vojnicima no maloprijašnjim jurišem.

Puškaranje se nastavilo cijelo poslijepodne i noć, jer se Apaši ni noću nisu povukli.

Poručnik Herrold i narednik Seaver kao i Kirby Tisdale na-

lazili su se svuda, od velikog glavnog odjela na sjeveru do kule u kojoj su bili uredi na južnom kraju zgrade.

Ranjenici su se izvrsno držali, ali su, na žalost, dvojica izgubila život već u prvoj borbi. Lafferty je pucao iz kreveta i umro s osmijehom na licu, a mladoga Parillija pogodila je strelica u grlo.

U uredu je Red Fennell, potomak stare aristokratske obitelji iz Cambridgea, te noći upravo ispio čašu viskija kada ga je zalutali metak pogodio između očiju. Kirby Tisdale je zauzeo njegovo mjesto.

Sa čvrsto vezanom slomljenom vilicom, Ray Barron je ležao u krevetu, ne želeći sudjelovati u obrani. U njemu su ključali bijes i mržnja koji bijahu usmjereni više na Herrolda i Tisdalea nego na Indijance.

Unatoč gubicima, Herrold je bio uvjeren da mogu dugo odolijevati napadačima. Apašli su izgubili trećinu ratnika. Ako im ne stigne pomoć prije dolaska majora Thurstona, bolnica će izdržati njihove napade.

Kasno noću Herrold je upravo pio crnu kavu s viskijem u kuhinji, kadli se pojavio Hightower.

– Netko nas je zvao sa zidina iza bolnice – reče on. – Zvuči kao bijelac, gospodine, ali nismo sigurni smijemo li riskirati.

Herrold pođe za njim do stražnjeg prozora i pažljivo osluhne. Promukli tihi glas dolazio je sa zida točno nasuprot bolničke terase.

– Hej vi iz tvrđave. Potrebna mi je pomoć ovdje. Možete li je poslati?

– Tko je tamo? – upita Herrold.

– Montrill... i Ashley...

Herrold osjeti grč u grudima. Hightower se oduševi.

– Monty i Ash – uzvikne radosno. – Popnite se preko zida na terasu.

– Ne možemo. Ash je ranjen – čuo se Montrillov južnjački naglasak.

– Dobrovoljci – pozove Herrold, potiskujući gorčinu koju je Montrillov povratak izazvao u njemu. – Dvojica neka otvore bočnu kapiju, a dvojica donesu ranjenika.

Četiri dobrovoljca javila su se začas, a Herrold zgrabi pušku.

– Poći ću i ja.

– Pustite mene – zamoli Ulrich. – Vi ste potrebni ovdje, gospodine!

Herrold se nasmiješi.

– Hvala, Ulrich, no poći ću sâm.

Dok su vojnici unosili ranjenog Ashleya u liječnikovu sobu, Herrold i Montrill ostali su sami u stražnjem hodniku, a stara je netrpeljivost među njima bila gotovo opipljiva. Sve što je dosad uspio postići ovdje, sada je u Montrillovoj nazočnosti bilo uništeno i Herroldu nije preostalo ništa drugo osim gorčine i mržnje. Ovaj je čovjek ubio njegovog brata, a sada će njemu oduzeti priliku da vrati čast porodičnom imenu. Herrold je uvijek osjećao da će se jednoga dana njih dvojica morati obračunati, a sada mu se, slijepom od bijesa, činilo da je taj trenutak došao.

– Napravio si dobar posao ovdje, Cris – reče Montrill i zavuče prljavu ruku u dugačku bradu.

– To nije sada važno – reče Herrold, a glas mu je bio napet.

– Postoji nešto drugo, Montrill.

– Što te grize, mladiću?

Herrold nasloni pušku na zid i odmakne se dva koraka, strijeljajući sugovornika tamnim očima.

— Pištolj ti je za opasačem. Uzmi ga!

— Ti si lud — začudi se Montrill. — Ne želim ti oteti mjesto zapovjednika tvrđave — primijeti. — Uostalom, viši si po činu od mene, sjećaš li se? — podsjeti ga. — Želim dobiti nešto za jelo i mjesto za spavanje.

Herrold se gorko nasmije.

— Nemam što izgubiti. Ionaako mi predstoji vojni sud. Ti si ubio moga brata i smatram da si već predugo živio.

Montrill umorno uzdahne.

— Nisam ja ubio tvoga brata, ali je on pridonio da moj bude ubijen. Pusti me na miru sada. Previše sam umoran za gluposti.

— Tko je onda ubio Derricka?

— Čovjek je mrtav — sporo će Montrill. — Zar nemaš dovoljno Indijanaca ovdje da se s njima boriš?

— Lažeš! — optuži ga Herrold. — Potegni revolver! Hajde da okončamo već jednom sve ovo.

Montrill se tužno osmijehne.

— Nemaš nikakvih šansi, mladiću, a čovjek koji je pucao u tvoga brata mrtav je kao što su i naša braća. Prestani ili ću ti šakama izbiti bubice iz glave!

S tim se riječima mirno okrene, gurne Herrolda i umornim korakom izade.

Herrold tek tada dode k sebi. Osjeti sažaljenje prema umornom ratniku i obuzet stidom potrči za njim.

— Žao mi je, Rick. Pretpostavljam da me obuzelo ludilo uslijed svega ovoga — neodređeno mahne rukom.

— Zaboravi to, mladiću! Molio bih te da mi ponudiš piće.

Montrill razvuče usne u umoran osmijeh. Vidjelo se da mu koljena klecaju.

— Hoćeš li sa mnom podijeliti položaj zapovjednika? — upita Herrold, koji se iznenada ponašao poput dječaka što se želi iskupiti za počinjenu nepodopštinu.

— U ovom slučaju zreo sam za nosila. Molio bih samo malo viskija s vodom.

— Sve što želiš — toplo se nasmije Herrold.

Anita Raven istrči iz sobe pravo u Montrillov naručaj.

— Gdje je Jim? — poviče, ali prije no što je on odgovorio, na licu joj se pokaže izražaj razumijevanja. — Znam, mrtav je, zar ne? — reče i zajeca, snažno se privivši uz njega.

Prišla je i Teresa Thurston.

— Ima li kakvih vijesti od moga oca, Rick?

— On je dobro. Vjerujem da će biti ovdje za dan ili dva.

— Kakva sreća! — uzvikne Teresa. — Hvala i tebi, Rick. Mogu li pomoći, Anita? — obrati se djevojci.

XVII

Idućeg je jutra sve ponovo počelo. Apaši su sada bili mnogo snažniji. Napadali su sve žesće.

Montrill je ustao oko devet sati popio kavu, obrijao se i oprao te se ponovo nakon toliko vremena osjetio normalno, premda još nije bio posve odmoran i snažan. Pošto je posjetio Ashleya i druge ranjenike, zamijenio je Herrolda koji je dežurao cijele noći.

Oko podne Apaši su ponovo

posustali. Izgubili su više od polovice ratnika.

Iznenada Montrill ugleda ono čega se najviše bojao, premda je znao da je to neizbježno. Velika kolona Indijanaca s ratničkim bojama ulazila je kroz glavni ulaz, uz pokliče. Na čelu kolone jahao je Hatchese.

Bilo je očito da pred sobom imaju snažnog protivnika, za razliku od Apaša koji su dotle napadali. Izvrstan strateg, Hatchese je odmah razdijelio snage tako da napadnu bolnicu s leđa i bokova.

Sada je bilo samo pitanje: hoće li mala grupa u bolnici izdržati navalu prije dolaska svojih trupa. Montrill zastane kraj prozora i zagleda se na trg.

— Eto, sada su svi ovdje — začuje iza leđa Herroldov glas. — Jesam li ja rekao da želim biti zapovjednikom?

Nešto poslije tri sata poslije podne počeo je napad, vođen izuzetno vješto i efikasno. Svaaka grupa Indijanaca znala je na koji se dio bolnice mora usredotočiti. Dubina prozora više nije predstavljala zaštitu od preciznih hitaca. Desetar Magill je ubijen, a Hightower, Jarnigan i još mnogi drugi ranjeni.

Lezite svi dok ne krenu na juriš — naredi Herrold.

No Indijanci još nisu bili spremni za juriš. Spuštao se suton, a Apaši su još čekali.

— Napast će po mraku — reče Montrill. — Za Hatchesea su spremni zaboraviti strah i predrasude.

Indijanci su prestali pucati i bez sumnje su se pripremali za konačan napad.

— Ako prodru ovamo, Cris — ozbiljno Montrill pogleda Herrolda — moramo se pobrinuti za žene.

Mladić sumorno kimne. Sjedili su u uredu liječnika Halversona i pili viski, svjesni toga da mogu izdržati još samo nekoliko sati. Smrt se nadvila nad malom prostorijom i svi su zašutjeli.

Trenutak zatim čuli su uzvike s prozora, a potom snažnu buku popraćenu topotom konja. Kao da se zemlja tresla dok su vojnici dvaju odreda na čelu s majorom Thurstonom ulazili u tvrđavu.

Zatočenici bolnice s olakšanjem i oduševljenjem su promatrali toliko očekivano pojačanje koje je za njih predstavljalo spas, kadli se s praga začuo škljocaj revolvera. Montrill se okrene i opazi kako Ray Barron nišani u Herroldova leđa.

— Spusti revolver, budalo! — krikne i izvuče svoj revolver.

I ostali su vojnici zapucali, ali je Barron pao tek pošto je ispalio metak u Herrolda. Mladić se zanjihao na prozoru s izražajem iznenađenja na licu i pao preko prozorskog praga.

— Mladić je gotov — krikne Dallas — upravo u času kad je prerastao u čovjeka. Kakva sramota i šteta!

Montrill se nagne preko prozora i zagleda u mrak. Herrold je bio živ i posrćući išao prema trgu. U tom trenutku jedan osamljeni jahač izbije na trg. Bio je to Indijanac na nepotkovanom konju, očito s namjerom da pobjegne kroz južni izlaz. Na mjesečevoj svjetlosti Montrill zapazi stari oficirski kaput na tamnoputom Indijancu i u jahaču smjesta prepozna Hatchesea. Podigne kolt i počne pucati, ali apaški poglavica kao da je bio neranjiv. Spremao se zapucati i Herrold. No Hatchese zamahne nožem i blistava se oš-

trica zabode mladiću u grudi. Ovaj se zaniše i padne na koljena, uzalud pokušavajući izvući revolver.

S ratnom sjekirom u ruci, krupni se Indijanac ustremi na teško ranjenog Herrolda. Već je bio iznad njega i zamahnuo sjekirom kada je Herrold natčovječanskim naporom potegao obarač i pogodio poglavicu posred srca.

— Konačno! — prodahće Crispin Herrold. — Konačno!

Revolver mu ispadne iz ruke, a trenutak zatim i on klone na zemlju. Montrill je skočio kroz prozor i brzo mu pritrčao. Nježno ga podigne. Mladić se slabo nasmiješi.

— Rick? Pogodio sam ga, velikog Hatchesea.

— Dakako da jesi, Cris. Sjajan si.

— Za Crispina Herrolda neće biti suđenja.

To su bile posljednje njegove riječi prije no što je izdahnuo na Montrillovim rukama. Tako su ih nešto poslije našli i vojnici. Borba je bila završena i svi su se okupili na trgu. Hatchese je ležao mrtav, a kovrčasta Herroldova glava još je počivala u Rickovu krilu.

Onda Montrill ustane i zagrli Anitu Raven. Tako zagrljeni prišli su majoru Thurstonu koji je razgovarao s liječnikom, Seaverom i Tisdaleom. Teresa je stajala pokraj njega.

— Nadamo se da je Hatcheseovom smrću konačno završena borba s Indijancima u Arizoni — reče major.

— Tko je onaj vojnik što leži pokraj poglavice?

— Čovjek koji je spasio tvrđavu. Hellfire Herrold — odvrati

Kinsdale s poštovanjem u glasu.

Teresa zajeca.

— Ako se ovime nije iskupio, oče... — započne, no glas joj napukne.

Otac je obgrli oko ramena.

— Pobrinut ću se da njegovo ime bude ubuduće izgovarano s poštovanjem u svakoj vojnoj tvrđavi u zemlji — obeća, a zatim snažno stisne ruku Montrillu. — Izvrsno si obavio svoj zadatak, Rick.

Herrold je sve uradio što je trebalo.

To su mi već rekli, ali znam što si ti uradio na terenu — reče Thurston. — Moramo još razgovarati o mnogočemu. No najprije se moramo pobrinuti za naše poginule drugove — doda, a licem mu preleti sjenka tuge.

— Potom obnoviti zgrade koje su Indijanci uništili. Očekuje nas veliki posao.

Montrill i Anita se zagrljeni zapute prema njenoj kući.

— Jim je tražio da se brinem o tebi — reče on.

— Želiš li to? Ili samo smatraš svojom dužnošću?

Montrill se nasmiješi.

— Dužnošću, dakako — ^{za}dirkivao ju je — ali ja ^{volim} dužnost. Ona se sretno nasmiješi.

U bolnici, koja je postala glavno sjedište vojnog štaba, obavljale su se pripreme za pokop.

— Ja ću se pobrinuti za Herrolda. Služio sam s njegovim bratom i ocem. Osjećam se kao prijatelj obitelji — izgovorio je Seaver muklo.

Charley Crater i Tex Dallas ponude svoju pomoć, a Tess Thurston i Kirby Tisdale tiho su koračali za njima.

U PRIPREMI:

**J. Mark:
LJUBAV I RAT**

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 22,460 d, a za šest mjeseci 11,230 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO). Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00 (avionom £ 15,00). Uplata na devizni račun 30101-620-16-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Lašo« izdanje OOUR-a IRO)

Ekonomska propaganda »Vjesnik«, Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor stranica 400.000 d, c/b stranica 250.000 d. Oslobodeno plaćanja poreza na promet, mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973 od 26. XI 1983. Rukopisi se ne vraćaju.

Inspektor X

Kriminalistička serija

**JO
WALKER**

Inspektor X

Kriminalistička serija

**alias INSPEKTOR X
PONOVO U AKCIJI!**

Dva puta na mjesec uzbudljive zgode privatnog detektiva koji rješava i najzamršenije slučajeve!

**Svaki petnaest dana na svim
novinskim kioscima!**